

Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta

Studijní obor: Regionální rozvoj a cestovní ruch

EKOLOGICKÉ CHOVÁNÍ POSKYTOVATELŮ
SLUŽEB V CESTOVNÍM RUCHU
V DESTINACI TŘEBOŇSKO

Ecological behaviour of service providers in tourism in
destination of Třeboňsko

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Markéta BOBKOVÁ

Autor:
Nikola ONDRÁČKOVÁ

Brno 2018

Jméno a příjmení autora: Nikola Ondráčková
Název diplomové práce: Ekologické chování poskytovatelů služeb v cestovním ruchu v destinaci Třeboňsko
Název práce v angličtině: Ecological behaviour of services providers in tourism in destination of Třeboňsko
Katedra: regionální ekonomie
Vedoucí diplomové práce: Ing. Markéta Bobková
Rok obhajoby: 2018

Anotace

Předmětem bakalářské práce „Ekologické chování poskytovatelů služeb v cestovním ruchu v destinaci Třeboňsko“ je zhodnocení ekologického chování poskytovatelů služeb v rámci cestovního ruchu a možné dopady tohoto chování na životní prostředí. První část poskytuje teoretické ukotvení problematiky a v druhé části je charakterizováno zkoumané prostředí. Třetí praktická část vyhodnocuje provedené dotazníkové šetření a v poslední závěrečné části jsou diskutovány výsledky šetření.

Annotation

The goal of the submitted thesis „Ecological behaviour of services providers in tourism in destination of Třeboňsko“ is to evaluate ecological behaviour of services providers in tourism and its possible impacts on the environment. The first part provides theoretical basics of problems and in the second part is the characteristic of examined surroundings. The third practical part evaluates conducted survey and in the last part are the results of the survey discussed.

Klíčová slova

cestovní ruch, životní prostředí, poskytovatel služeb, návštěvník, Třeboňsko

Keywords

tourism, environment, service provider, tourist, Třeboňsko

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Ekologické chování poskytovatelů služeb cestovního ruchu v destinaci Třeboňska* vypracovala samostatně pod vedením Ing. Markéty Bobkové a uvedla v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s právními předpisy, vnitřními předpisy Masarykovy univerzity a vnitřními akty řízení Masarykovy univerzity a Ekonomicko-správní fakulty MU.

V Brně dne 20. dubna 2018

vlastnoruční podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především Ing. Markétě Bobkové, za její trpělivost, odborné rady a cenné připomínky, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce. Poděkování samozřejmě patří i mé rodině a přátelům, kteří mě podporovali během celého studia. Dále děkuji všem poskytovatelům služeb cestovního ruchu, kteří se svými odpověďmi podíleli na dotazníkovém šetření.

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 TEORETICKÝ RÁMEC.....	13
1.1 CESTOVNÍ RUCH	13
1.1.1 <i>Motivace</i>	15
1.2 FORMY A ZPŮSOBY CESTOVNÍHO RUCHU	16
1.3 VLIVY CESTOVNÍHO RUCHU NA OKOLNÍ PROSTŘEDÍ	17
1.3.1 <i>Kauzální model DPSIR</i>	20
1.4 UDRŽITELNOST CESTOVNÍHO RUCHU	22
1.4.1 <i>Měření dopadů a hodnocení udržitelnosti cestovního ruchu</i>	24
1.4.2 <i>Monitoring</i>	26
2 PODMÍNKY V ČESKÉ REPUBLICE	29
2.1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA	29
2.2 INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	30
3 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ.....	33
3.1 CESTOVNÍ RUCH NA TŘEBOŇSKU.....	35
3.2 SPRÁVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ NA TŘEBOŇSKU	35
4 VLASTNÍ VÝZKUM.....	37
4.1 METODIKA VÝZKUMU.....	37
4.2 VÝSLEDKY VÝZKUMU	40
4.3 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ	48
ZÁVĚR	51
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	53
SEZNAM TABULEK.....	56
SEZNAM OBRÁZKŮ	56
SEZNAM GRAFŮ	56
SEZNAM PŘÍLOH.....	56

ÚVOD

V posledních letech se cestovní ruch stále více a rychleji vyvíjí. Již ze samotné podstaty cestovního ruchu jako takového je zřejmé, že jeho vývoj a existence výrazně ovlivňují okolní prostředí. Vztah mezi životním prostředím a cestovním ruchem však není pouze jednosměrný. Životní prostředí a především jeho stav také ovlivňuje vývoj cestovního ruchu v destinaci. V případě, že je životní prostředí ve špatném stavu, nebude v dané destinaci cestovní ruch vzkvétat a naopak při nadužívání destinace pro potřeby cestovního ruchu se bude životní prostředí v ní stále zhoršovat. Je tedy nutné v rámci udržitelného rozvoje najít mezi těmito dvěma entitami kompromis.

V této bakalářské práci jsou za subjekt, který může do jisté míry ovlivnit stav životního prostředí v destinaci, považováni poskytovatelé služeb cestovního ruchu v destinaci, kteří představují stranu nabídky. Mezi tyto poskytovatele jsou zařazeni provozovatelé zařízení ubytovacích, restauračních, smíšených (smíšenými zařízeními jsou zařízení nabízející zároveň ubytovací i restaurační služby, např. hotel s vlastní restaurací) a ostatních. Pro účely práce je vybrána oblast Třeboňska, do které jezdí návštěvníci (strana poptávky) především kvůli rekreaci u vody, pobytům v přírodě, kempování apod.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení ekologického chování těchto poskytovatelů služeb. Databáze poskytovatelů byla vytvářena především na základě internetových stránek regionu Třeboňska a doplněna z ostatních webových zdrojů sdružujících informace o výše zmíněných zařízeních. Vybraným poskytovatelům byl následně rozeslán dotazník stávající se z otázek zaměřených na jejich ekologické chování v rámci poskytování služeb.

Celá práce je rozdělena do dvou hlavních bloků. V prvním je teoreticky ukotvena problematika poptávky cestovního ruchu a jejích vlivů na životní prostředí, udržitelnosti rozvoje cestovního ruchu a základní metody pro jeho měření a monitoring. Jsou zde také uvedeny konkrétnější okolnosti a podmínky týkající se cestovního ruchu a životního prostředí v České republice. Druhý blok je již praktický a věnuje se nabídce cestovního ruchu ve vybraném území, protože rostoucí poptávka s sebou nese také vyšší rizika spojená se změnou životního prostředí v okolí destinace a proto je důležité sledovat reakci nabídky na tyto změny. Území je zde dále charakterizováno a jsou blíže specifikovány konkrétní opatření a instituce zabývající se životním prostředím.

Dále je v části vyhodnoceno samotné dotazníkové šetření a jeho výsledky jsou interpretovány za pomoci grafů. V poslední části tohoto bloku jsou všechny výsledky shrnuty a zhodnoceny.

1 TEORETICKÝ RÁMEC

1.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je dle výkladového slovníku definován vícero způsoby. Prvním z nich je definice cestovního ruchu, která uvádí, že „jde o komplexní společenský jev jako souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu“. Dalším možným nahlížením na problematiku definování cestovního ruchu je jeho pojetí jako „souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch“. Poslední pojetí slovníku cestovního ruchu jej definuje jako „souhrn politických a veřejně-správních aktivit (např. politika cestovního ruchu, propagace, regulace, mezinárodní spolupráce, atd.) a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity“ (Pásková a Zelenka, 2002, str. 45).

Podle světové organizace cestovního ruchu (UNWTO, 1995) je cestovní ruch „činností osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok a to za účelem trávení volného času, podnikání či jiným účelem“. Rozšířením této definice docházíme k závěru, že cestovní ruch je komplexní proces, který zasahuje nejen jeho účastníky, ale také poskytovatele služeb, destinace, v nichž je realizován a také tranzitní destinace (Pásková a Zelenka, 2002).

Jiný přístup při definování cestovního ruchu volí Williams a Shaw (1988 in Page a Connel, 2009), kteří uvádějí, že snaha o přesnou definici je mimořádně obtížná, avšak nezbytná pro pochopení jeho podstaty, rozsahu, dopadů a závažnosti.

Chadwick (1994 in Page a Connel, 2009) naopak uvádí, že pojem cestovní ruch jako takový je využíván především k popisu tří konceptů, jimiž jsou:

- přesuny lidí
- sektor ekonomiky a průmyslu
- široký systém interakce vztahů mezi lidmi, jejich potřeby cestovat mimo jejich obvyklé společenství a snaha uspokojit tyto jejich potřeby poskytnutím produktu

Dle Williamse (2009) je cestovní ruch obvykle považován za koncepci zahrnující nejen dočasný pohyb osob do destinací, které jsou mimo jejich obvyklá místa pobytu, ale také organizace provozující zařízení, činnosti a poskytující služby nezbytné pro uspokojení potřeb příchozích osob.

Na druhé straně Fennell (2007) nepovažuje za nutnost definovat cestovní ruch pouze jedním univerzálním způsobem, ale naopak přijmout existenci více různých způsobů, jak problematiku cestovního ruchu chápat. Dále uvádí, že vzhledem k účelům a potřebám, kterým má definice sloužit je na místě její výběr z více variant.

V návaznosti na Fennella přichází také Indrová (2009) s více přístupy k chápání problematiky cestovního ruchu, mezi ty hlavní řadí:

- ekonomický – soustředí svoji pozornost na vliv cestovního ruchu na ekonomiku regionu, země i celé společnosti, využívá ekonomických ukazatelů (např. zaměstnanost) v odvětví cestovního ruchu a také zkoumá ekonomické procesy nezbytné pro jeho fungování
- ekologický – zkoumá a hodnotí cestovní ruch v interakci se životním prostředím a jak se společně ovlivňují, dále vyhodnocuje území vhodná pro provozování cestovního ruchu, ale také území, která je třeba chránit a omezit zde aktivity spojené s cestovním ruchem¹
- geografický – vyhodnocuje vazby cestovního ruchu na dané území, využívá k tomu lokalizačních (příroda, kultura), selektivních (ekonomika, urbanizace, politika) a realizačních (ubytování, doprava) faktorů
- sociologický a psychologický – zabývá se motivací osob k cestování, jeho potřebami při provozování aktivit spojených s cestovním ruchem a také vztahy mezi návštěvníky destinace a místním obyvatelstvem

Poslední uvedený přístup využívá k definování cestovního ruchu pojmu návštěvník, dále vztah návštěvníka a destinace a také motivaci návštěvníka k cestování. Mezi hlavní autory využívající tento princip patří Wall a Mathieson, kteří při snaze definovat cestovní ruch („tourism“) vychází právě z předpokladu, že nejdříve je nutné definovat pojem návštěvníka cestovního ruchu („tourist“). Dle Ogilvieho (1933 in Wall a Mathieson, 2006) je návštěvníkem kdokoliv, kdo splní dvě následující podmínky. První z nich je podmínka

¹ tento přístup je pro danou bakalářskou práci nejdůležitější a v dalších částech práce je využíván téměř výhradně

nepřítomnosti osoby v místě jeho domova na relativně krátkou dobu. Druhá podmínka se týká financí a ukládá, že peníze utracené při pobytu mimo domov jsou peníze odtud přivezené, ne vydělané v místě návštěvy.

Cohen (1974 in Wall a Mathieson, 2006, str. 13) se touto problematikou také zabýval a v rámci definování návštěvníka identifikoval šest hlavních dimenzí, mezi něž patří trvalost, dobrovolnost, směr, vzdálenost, opakování a účel. Na jejich základě vytvořil následující definici: *„návštěvník je ten, kdo cestuje dobrovolně a na dočasnou dobu, očekávající potěšení z něčeho nového, jiného a neopakujícího se“*.

1.1.1 Motivace

Důvody, proč vycestovat neboli motivaci zkoumali i Shaw a Williams (2004), kteří zmiňují fakt, že většina motivačních teorií se opírá o lidskou potřebu, kterou se zabýval i americký psycholog Abraham Maslow. Teorie zakládající se na jeho pracích jsou založené na pochopení potřeby osob dočasně uniknout od každodenních situací, práce a znalosti fyzického i sociálního prostředí (Williams, 2009).

Dle Comptona (1979 in Williams, 2009) návštěvníci mohou hledat příležitosti k relaxaci, snažit se o posílení příbuzenských či jiných společenských vztahů, zkusit a zažít nové věci a jistou formou také docílit lepšího sebepoznání.

Beard a Ragheb (1983 in Williams, 2009) popsali a zdůraznili čtyři motivační komponenty:

- intelektuální – návštěvník má zájem o získávání nových znalostí
- sociální – jde o udržování a utužování sociálních vazeb
- kompetenční – návštěvník rozvíjí své dovednosti
- podnětová – reflektuje touhu po úniku od stresových situací, jako je např. zaměstnání

Od těchto komponent se odvíjí dvě důležitá tvrzení. První z nich vyjadřuje skutečnost, že motivace návštěvníků je formována kombinací stimulů, které na jedné straně povzbuzují návštěvníkovo chování (tzv. „push factors“) a na straně druhé lákají návštěvníka ke konkrétním cílům nebo činnostem (tzv. „pull factors“). Druhé tvrzení popisuje návštěvníkův předpoklad zisku odměny či benefitu z vykonaných aktivit (Williams, 2009).

1.2 Formy a způsoby cestovního ruchu

Od různých motivací k účasti na cestovním ruchu je možné odvodit také různé formy cestovního ruchu. Vystoupil a kol. (2006, str. 19-21) popisují šest základních forem:

- rekreační cestovní ruch – jde o nejrozšířenější a rovněž nejstarší formu cestovního ruchu, cílem je fyzický i psychický odpočinek účastníků a rekreace
- kulturní cestovní ruch – spočívá v poznávání nových věcí, lze sem zařadit poznávání odlišných způsobů života, tradic, celkového smýšlení a kulturních hodnot
- společensky orientovaný cestovní ruch – pokrývá především návštěvy rodinných příslušníků a známých, podnikání společných výletů a poznávání blízkého okolí
- sportovní cestovní ruch – dělíme na aktivní a pasivní, v případě aktivního mluvíme např. o pěší turistice, cykloturistice, nejrůznějších sportovních pobytech letní i zimní rekreace, v případě pasivního jde o cestování mimo místo trvalého pobytu za účelem sledování sportovních akcí
- ekonomicky orientovaný cestovní ruch – obsahuje nejen pracovní cesty, konference a kongresy, ale také zájezdy a pobyty zaměstnanců hrazené zaměstnavatelem např. jako odměna za pracovní úspěchy
- specifický cestovní ruch – zastupuje množství méně známých či využívaných forem cestovního ruchu jako je agroturistika, zdravotní či léčebný cestovní ruch, vinařský či kulinářský cestovní ruch a v neposlední řadě stále vyhledávanější tzv. green tourism (takový cestovní ruch, který se snaží minimalizovat své dopady na životní prostředí)

Kromě forem cestovního ruchu rozlišujeme u cestovního ruchu také způsoby, kterými blíže specifikujeme jeho průběh a podobu. Touto problematikou se zabývali i Pásková a Zelenka (2002, str. 6) a dále specifikovali cestovní ruch např. dle délky trvání, kdy rozhodujícím parametrem je doba strávená v destinaci a hovoříme tedy o krátkodobém či dlouhodobém cestovním ruchu. Z hlediska rozložení cestovního ruchu během kalendářního roku vzniká dělení na celoroční a sezónní cestovní ruch, z pohledu teritoriálního rozmístění můžeme rozlišovat domácí a zahraniční cestovní ruch. Hlediskem z pohledu této práce nejdůležitějším při specifikaci cestovního ruchu, je jeho dopad na životní prostředí. Toto hledisko cestovní ruch dle autorů dělí na tzv. „tvrdý a měkký“. V návaznosti na jeho dopady lze cestovní ruch

rozlišovat také dle míry využívání zdrojů, kde se jedná o cestovní ruch masově konzumní a alternativní. V rámci uvážení role návštěvníků při specifikaci cestovního ruchu se nabízejí dva úhly pohledu, kdy prvním je organizovanost návštěvníků a druhým hromadnost. Zde mluvíme o neorganizovaném nebo organizovaném cestovním ruchu a dále o individuálním či hromadném cestovním ruchu. Pásková a Zelenka však nejsou jediní, kdo řeší bližší specifikaci cestovního ruchu a např. u Vystoupila a kol. (2006, str. 23-25) hraje roli také vliv daného cestovního ruchu na platební bilanci (aktivní a pasivní), převaha místa pobytu (venkovský a městský), věk účastníků (mládežnický či seniorský), způsob financování (komerční a sociální) nebo způsob ubytování (hotelový a parahotelový).

1.3 Vlivy cestovního ruchu na okolní prostředí

Již ze své podstaty cestovní ruch svojí existencí výrazně ovlivňuje okolní prostředí a především pak životní prostředí. Mluvíme tak o environmentálních vlivech cestovního ruchu. Vztah mezi cestovním ruchem a životním prostředím může dle Walla a Mathiesona (2006) nabývat 3 podob:

- koexistence – cestovní ruch a ochrana životního prostředí zůstávají v izolaci, k vzájemnému kontaktu dochází jen velmi zřídka a každý podporuje jen svoji vlastní pozici (existence výše popsaného stavu je však velice nepravděpodobná)
- symbióza – vztah, kdy se cestovní ruch a ochrana životního prostředí vzájemně podporují a mají užitek jeden z druhého, životní prostředí zůstává v co nejméně změněné podobě a zároveň poskytuje výhody umožňující uspokojování potřeb cestovního ruchu (v praxi je dosažení tohoto stavu žádaným cílem, avšak jde o velmi obtížný proces, který není vždy úspěšný)
- konflikt – nejčastější vztah mezi cestovním ruchem a ochranou životního prostředí, kdy ve většině případů dochází k nevratnému poškození přírody a krajiny v důsledku cestovního ruchu (jen v nízkém procentu případů vedou efekty cestovního ruchu ke zvýšení ochrany životního prostředí)

Dle Pedersena (2002 in Zelenka, 2013) hraje důležitou roli také skutečnost, že environmentální dopady cestovního ruchu na přírodu a krajinu se liší dle typu vlivu (aktivita návštěvníků, doprava, ...) a odolnosti daného ekosystému.

Dopady cestovního ruchu obecně, a jejich příčiny jsou systematicky sledovány již od 70. let 20. století. Z počátku se jednalo o sledování pouze environmentálních dopadů, ale zejména v 90. letech se začínají objevovat studie zabývající se těmito dopady ve vzájemné souvislosti se socio-kulturními a ekonomickými dopady, jak znázorňuje přiložená tabulka č. 1 (Zelenka, 2013).

Tabulka 1 - Vlivy cestovního ruchu na okolní prostředí

Vlivy	Pozitivní	Negativní
<i>Ekonomické vlivy cestovního ruchu</i>		
Ekonomické	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšení výdajů na cestovní ruch • vytvoření pracovních míst • zvýšení nabídky práce • zvýšení životního standardu • zvýšení investic 	<ul style="list-style-type: none"> • lokální inflace • spekulace na trhu s nemovitostmi • neúspěch při přilákání turistů • lepší alternativy pro investování • nadhodnocený odhad nákladů na rozvoj cestovního ruchu • neočekávané náklady příležitosti (transfery ze zdravotních a vzdělávacích fondů) • získání negativní pověsti v důsledku nevyhovujících zařízení, nepatřičných praktik nebo nadsazených cen • negativní reakce místních podnikatelů na novou konkurenci
Komerční	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšení povědomí o regionu jako turistické destinaci • zvýšení znalostí o potenciálu regionu využitelného pro investice a obchodní aktivity • tvorba nových zařízení, atraktivit a infrastruktury • zvýšení dostupnosti destinací 	
<i>Sociokulturní vlivy cestovního ruchu</i>		
Sociokulturní	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšení úrovně zájmu místních obyvatel a jejich spoluúčast na aktivitách cestovního ruchu • posílení regionálních hodnot a tradic 	<ul style="list-style-type: none"> • komercializace aktivit • modifikace původu akcí a aktivit ve prospěch cestovního ruchu • potenciální zvýšení kriminality • změny ve společenské struktuře • sociální dislokace • obranné tendence vůči turistům • nedorozumění vedoucí k odlišné pohostinnosti domácích i turistů • ekonomická exploze místních obyvatel vyvolaná uspokojením politických ambicí • pokřivení reality v důsledku politických rozhodnutí • nevládnutí se vypořádat s danou situací • neschopnost dosáhnout cíle • zvýšení administrativních nákladů • zneužití cestovního ruchu pro realizaci nepopulárních rozhodnutí • prosazování ideologie místních elit
Psychologické	<ul style="list-style-type: none"> • posílení místní hrdosti a společenského ducha • zvýšené vnímání mimo-místních vjemů 	
Politicko-administrativní	<ul style="list-style-type: none"> • rozšíření povědomí o regionu a jeho hodnotách na mezinárodní úrovni • rozvoj zkušeností z oblasti plánování 	
<i>Environmentální vlivy cestovního ruchu</i>		
Fyzicko-environmentální	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj nových zařízení • zlepšení místní infrastruktury • ochrana dědictví • strategie řízení návštěvnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • škody na životním prostředí • změny v přírodních procesech • architektonické znečištění (ztráta rázu krajiny) • zničení dědictví • přelidnění (nerovnoměrné zatěžování území) • zásahy do způsobu života zvířat

Zdroj: Hall a Page, 2006

Avšak s ohledem na téma bakalářské práce jsou v dalším textu uvažovány pouze environmentální dopady cestovního ruchu na životní prostředí.

Williams (2009) zdůrazňuje fakt, že složitost vztahů mezi cestovním ruchem a životním prostředím je zapříčiněna především různorodostí environmentálních dopadů cestovního ruchu a dále nekonzistentností v čase a prostoru mezi jejich příčinou a účinkem. Různorodost environmentálních dopadů cestovního ruchu přehledně zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 2 - Různorodost environmentálních dopadů cestovního ruchu na životní prostředí

Oblast působení	Negativní dopady	Pozitivní dopady
Biodiverzita	Narušení chovných a stravovacích návyků, zničení vegetace, změna druhového složení	Zavedení opatření k ochraně přírody
Eroze a fyzické poškození	Přetěžování klíčové infrastruktury, zničení pošlapáním, eroze půdy	Financování pozemních oprav a obnovy pozemků z příjmů z cestovního ruchu
Znečištění	Znečištění vody a vzduchu, nadměra hluku, odpady	Programy na snížení znečištění kvůli zachování atraktivnosti
Zdroje	Přečerpávání místních zdrojů vody (povrchových i podzemních), paliva a stavebních materiálů	Vývoj nových a lepších systémů pro dodávky zdrojových surovin
Vizuální	Změny ve funkčnosti měst, nové architektonické styly, fyzická expanze městských oblastí	Nové využití neproduktivní půdy, rekonstrukce nebo modernizace již neužívaných budov

Zdroj: Williams, 2009, upraveno

Page a Connell (2009) popisují sedm následujících nejvýznamnějších negativních vlivů. První z nich je nepřiměřený vývoj, který je důsledkem krátkodobého plánování z hlediska životního prostředí. Jde o nekontrolovatelný rozvoj turistických resortů, většinou budovaných tzv. na zelené louce v nerozvinutých či neobydlených oblastech.

Dalšími problémy, které podle Page a Connella (2009) vznikají v důsledku špatného plánování a nepřiměřeného vývoje, jsou ztráta přirozeného prostředí a následné dopady na divoká zvířata i rostliny, znečištění vody, ovzduší i půdy. S tímto souvisí také ztráta atmosféry či ducha místa v důsledku jeho nadužívání pro potřeby uspokojování potřeb návštěvníků ze strany cestovního ruchu. V tomto kontextu se hojně využívá pojmů přelidnění či přesycení návštěvníky, kdy popularita destinace nejdříve zapříčiní velký zájem o ni, ale při

uspokojení kritického množství návštěvníků ztrácí svoji konkurenční výhodu právě v důsledku uspokojení příliš velkého počtu návštěvníků.

S rostoucí popularitou destinace přichází další neopominutelný negativní vliv cestovního ruchu a to problémy pramenící z potřeby návštěvníků přesunout se do vybrané destinace.

Dopravní přeplněnost a zácpy vznikají při překročení kapacity životního prostředí objemem návštěvníků a jsou problémem ze dvou hlavních důvodů. Prvním je ten, že představují zvýšené riziko poškození životního prostředí v důsledku eroze a za druhé také snižují návštěvníkovo ocenění cílové destinace.

Poslední negativní vliv je důsledkem samotných aktivit, které návštěvníci v destinaci provozují. Jde o fyzické opotřebení či poškození životního prostředí, které je tím nejviditelnějším důsledkem cestovního ruchu Page a Connell (2009).

Cestovní ruch ovšem nemá na životní prostředí jen negativní vlivy, ale i pozitivní, mezi které Page a Connell (2009) řadí ochranu historických budov, zlepšení stavu lokálního životního prostředí (v důsledku ekonomické motivace poskytovatelů služeb) a ochranu divokých zvířat a rostlin v jejich přirozeném prostředí (ochranné rezervace, národní parky, atd.).

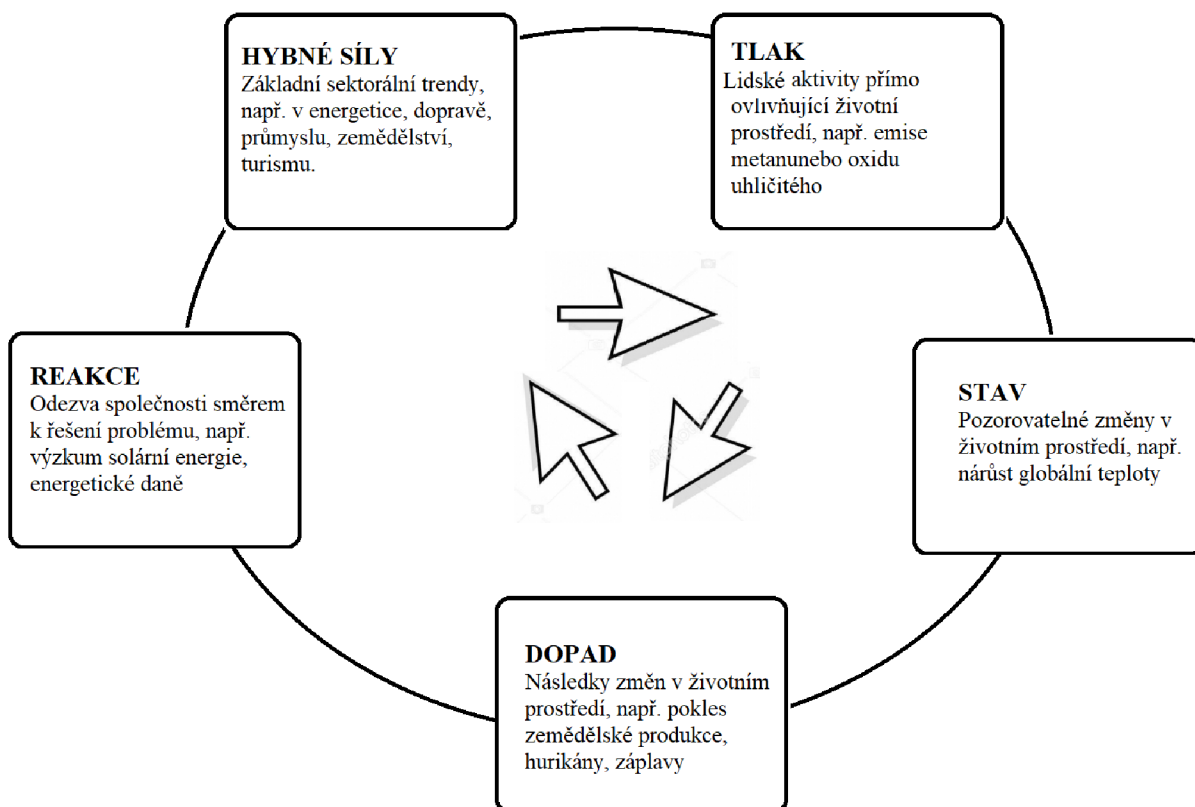
Navzdory nemalým koncepčním a metodologickým obtížím při snaze porozumět vlivům cestovního ruchu na životní prostředí je zřejmé, že podrobné pochopení ekologických faktorů, jež jsou ústředním prvkem vztahu mezi cestovním ruchem a životním prostředím, může výrazně snížit rozsah škod na životním prostředí a být nedílnou součástí při navrhování a aplikaci řídicích mechanismů v destinacích (Wall a Mathieson, 2006).

1.3.1 Kauzální model DPSIR

K popisu působení vlivů cestovního ruchu na životní prostředí se často využívá metoda DPSIR, jejíž schéma je uvedeno níže. Název metody je odvozen od počátečních písmen anglických slov označujících její složky: Driving force (hnací síla), Pressure (tlak), State (stav), Impact (dopad) a Response (odezva). Při komplexní aplikaci modelu můžeme sledovat dopady cestovního ruchu na všechny dimenze destinace, mezi které patří i sociokulturní prostředí a psychologické aspekty prostředí.

Ve většině případů se ale model využívá především na popsání vlivů na přírodní složky, tedy na životní prostředí (Pásková, 2012, str. 81).

Obrázek 1 - Kauzální model DPSIR

Zdroj: Pomališová, 2010, upraveno

K lepšímu pochopení zobrazeného schématu jsou uvedeny vztahy mezi jednotlivými složkami a způsob, jak se mezi sebou ovlivňují dle Páskové (2003).

- hnací síla – umožňuje a podněcuje cestovní ruch (patří sem makroekonomické podmínky ve zdrojových oblastech i destinacích, spotřební trendy a životní styl, podnikatelské a investiční prostředí nebo politika cestovního ruchu) a vytváří tlak
- tlak – je výsledkem působení hnacích sil a to především na primární zdroje cestovního ruchu, které jsou často neobnovitelné a zpravidla se jedná zároveň o zdroje pro místní komunitu (příkladem může být tlak na vodní zdroje, zdroje energií, tlak na odpadové hospodářství nebo dopravní a zásobovací systém)
- stav – je výsledkem působení tlaku na zdroje, jedná se o změnu kvality či kvantity složek destinačního prostředí, změna atraktivnosti destinace, změny v krajinném rázu či v míře biodiverzity, změny socio-ekonomické struktury a skladby služeb

nabízených v rámci cestovního ruchu, ale také může jít o změny ve vzorci sociálního chování, všechny výše zmíněné změny stavu s sebou nesou další dopady

- dopad – znamená změnu ve smyslu změny schopnosti plnit původní funkce z hlediska uspokojování potřeb návštěvníků, ale i stálých obyvatel destinace a je zapříčiněn prvními dvěma činiteli modelu, tedy hnacími silami a tlaky (existují např. dopady na životní styl rezidentů, na psychický i fyzický stav obyvatel, na dostupnost služeb a kvalitu prožitku návštěvníků) reakce na uvedené změny jsou tzv. odezvy
- odezva – je reakcí na dopady ze strany společnosti, odezvy můžeme pozorovat jako změny v míře regulace (např. změny v ochraně přírody a památkové péče), legislativní úpravy, změny v celkové politice cestovního ruchu, v postojích obyvatel k cestovnímu ruchu, ale také kvalitativní a kvantitativní změny v nabídce produktů cestovního ruchu

Bohužel hlavním nedostatkem modelu je často obtížné a složité rozlišování mezi jednotlivými složkami, kdy vlivem subjektivního vnímání může být proces zařazen do více než jedné složky modelu (Gari, 2015). Ale dle Páskové (2003) však z modelu zřetelně vyplývá nutnost a potřeba monitoringu především environmentálních dopadů cestovního ruchu a hledání jejich příčin.

1.4 Udržitelnost cestovního ruchu

Protože je cestovní ruch příkladem lidské mobility, kdy dochází k přesunu osob do míst, kam socio-kulturně a biologicky nepatří, je třeba ho jistými nástroji korigovat, usměrňovat a regulovat. Koncept, který se touto problematikou zabývá, je nazýván udržitelným rozvojem cestovního ruchu. Dle výkladového slovníku se jedná o „*takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachová možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a současně nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“ (Pásková a Zelenka, 2002, str. 302).

Podobně Zelenka (2013, str. 62) ve své publikaci *Udržitelný cestovní ruch* popisuje udržitelný rozvoj následovně: „*Výrazněji nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí i v dlouhodobé perspektivě. Je založen na koncepci plánování a realizace, jejichž cílem je ochrana a zachování biodiverzity a péče o životní prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu místních obyvatel*“.

Velmi podobnou definici jako Pásková a Zelenka uvádí ve zprávě Světové komise OSN pro životní prostředí a rozvoj (také známé jako Brundtland Commission, 1987), která udržitelný rozvoj popisuje jako takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současných generací, aniž by ohrozil možnosti generací budoucích uspokojovat jejich vlastní potřeby. Zpráva nejdůležitějšími prvky udržitelného rozvoje stanovila zachování ekologické integrity a rozmanitosti, uspokojování základních lidských potřeb, zachování možností pro budoucí generace, snížení nespravedlnosti a zvýšení nezávislosti.

Problematikou konceptu udržitelnosti jako takové se zabývají i Page a Connell (2009), kteří jej popisují ze dvou úhlů pohledu, kdy první se zabývá ekonomickou udržitelností, kde se udržuje ekonomika za každou cenu a na diametrálně odlišné druhé straně stojí ekologická udržitelnost, kde životní prostředí a příroda mají přednost před jakýmkoli ekonomickým rozvojem.

Ve studii *Making tourism more sustainable* vypracované pod záštitou Světové organizace cestovní ruchu a Programu OSN pro životní prostředí (2005) spočívá udržitelný rozvoj cestovního ruchu ve schopnosti destinace udržet si potenciál konkurence s novými, historicky méně využívanými destinacemi, přitáhnout první i opakované návštěvníky, podržet si kulturní jedinečnost a být v rovnováze s životním prostředím. K dosažení výše zmíněného, by tak cestovní ruch měl následovat základní agendu udržitelnosti, skládající se z dvanácti oblastí:

- ekonomická životaschopnost (udržení prosperity a zachování dlouhodobých přínosů)
- místní prosperita (maximalizace přínosů cestovního ruchu pro hostitelskou destinaci)
- kvalita zaměstnání (zvýšení množství a kvality pracovních míst vytvářených cestovním ruchem)
- sociální rovnost (spravedlivé rozdělení ekonomických a sociálních přínosů, zlepšení příležitostí pro chudé)
- uspokojení návštěvníků (bezpečnost a uspokojení potřeb návštěvníků bez diskriminace)
- místní kontrola (zapojit místní společenství do plánování a rozhodování o budoucím vývoji)
- blahobyt společenství (zvýšení kvality života místních společenství)

- kulturní bohatství (respektování původní kultury, tradic a zvláštností společenství)
- fyzická integrita (zvyšování kvality krajiny a omezení fyzické i vizuální degradace prostředí)
- biologická různorodost (zachování přírodních oblastí a lokalit, minimalizace jejich poškození)
- efektivita zdrojů (minimalizace využívání neobnovitelných a vzácných zdrojů)
- environmentální čistota (minimalizace znečištění vzduchu, vody a země, minimalizace produkce odpadů poskytovateli služeb cestovního ruchu a návštěvníky)

Gössling (2000) se domnívá, že v souladu s výše zmíněným konceptem udržitelného cestovního ruchu je možné se zcela vyhnout negativním účinkům cestovního ruchu nebo je alespoň minimalizovat za předpokladu, že je rozvoj oblastí důkladně a dlouhodobě do budoucna plánován a kontrolován. Největší problém spatřuje ve vyloučení některých dopadů, jako využívání energie a s tím spojené globální důsledky z diskuzí o udržitelnosti. Jako jedno z řešení Gössling uvádí např. možnost začlenění nákladů na projekty zalesňování do maloobchodních cen letenek, což by mohlo vést k úsporám paliva a také ke zvýšení povědomí veřejnosti o otázkách životního prostředí a následnému šetření energiemi.

1.4.1 Měření dopadů a hodnocení udržitelnosti cestovního ruchu

V procesu hodnocení spočívá riziko především v neúspěšném nalezení celospolečenského kompromisu. Problematika udržitelnosti cestovního ruchu je velice komplexní záležitost, přičemž její řešení vyžaduje propojení a spolupráci mnoha odborníků, místní správy, obyvatelstva, podnikatelů a dalších subjektů (Louda a Jílková, 2012).

Nejpoužívanější metodou k měření a hodnocení potenciálních dopadů cestovního ruchu na životní prostředí je tzv. EIA (environmental impact assessment), která je také nástrojem pro převod zásad udržitelnosti do praktického využívání. Metoda je využívána k posouzení pravděpodobných důsledků iniciativ/projektů v rámci budoucího vývoje cestovního ruchu a umožňuje rozhodnout, zda a jakým způsobem by měly projekty pokračovat. (Wall a Mathieson, 2006).

Základní principy EIA jsou dle Williamse (2009) následující:

- hodnocení by mělo určit povahu navržených a vyvolaných činností, které pravděpodobně vzniknou v rámci projektu
- hodnocení by mělo identifikovat prvky životního prostředí, které budou významně ovlivněny
- hodnocení posoudí povahu a rozsah počátečních dopadů a těch, které budou pravděpodobně generovány prostřednictvím sekundárních účinků
- na základě výsledků hodnocení budou navrženy strategie pro kontrolu dopadů a zajištění maximálního přínosu z projektu

Wall a Mathieson (2006) dále uvádějí, že charakteristika cestovního ruchu má další zvláštní efekt na provádění hodnocení vlivů na životní prostředí pomocí EIA. Fyzické změny v oblastech totiž ovlivní životní prostředí místního obyvatelstva a následná interakce s návštěvníky může mít obrovský vliv na celou společnost. Turisté také mají značně vyšší nároky na využívání energií a vody a dále vytvářejí větší množství odpadů než průměrní obyvatelé a při zanedbání těchto atributů je snadné při vypracovávání EIA podcenit možné ekologické důsledky cestovního ruchu.

Další metodou sloužící k vyhodnocení dopadů cestovního ruchu na životní prostředí je metoda výpočtu ekologické stopy. Ekologická stopa je Oxfordským slovníkem definována jako „*vliv osoby nebo komunity na životní prostředí, vyjádřený jako množství půdy potřebné k udržení jejich využívání přírodních zdrojů*“ (Oxford Dictionary, 2018). Zásadní přínos tohoto ukazatele spočívá ve schopnosti dotýkat se skutečných či potenciálních aktivit návštěvníků v oblasti cestovního ruchu mimo fyzické hranice zvláštního geografického prostředí. Využití ekologické stopy jako ukazatele udržitelnosti životního prostředí umožňuje kvantitativní srovnání různých složek prostředí (např. tranzitní zóny) a může poskytnout údaje o celkovém ekologickém dopadu produktů cestovního ruchu na globální biologické zdroje (Hunter a Shaw, 2007).

Další často využívanou metodou k hodnocení udržitelnosti rozvoje cestovního ruchu, která navíc zohledňuje i kvalitativní faktory je SWOT analýza. SWOT analýza je definována jako „*metoda analýzy silných a slabých stránek dané aktivity (projektu či záměru), vnějších příležitostí a vnějších omezení*“ (Pásková a Zelenka, 2002, str. 283).

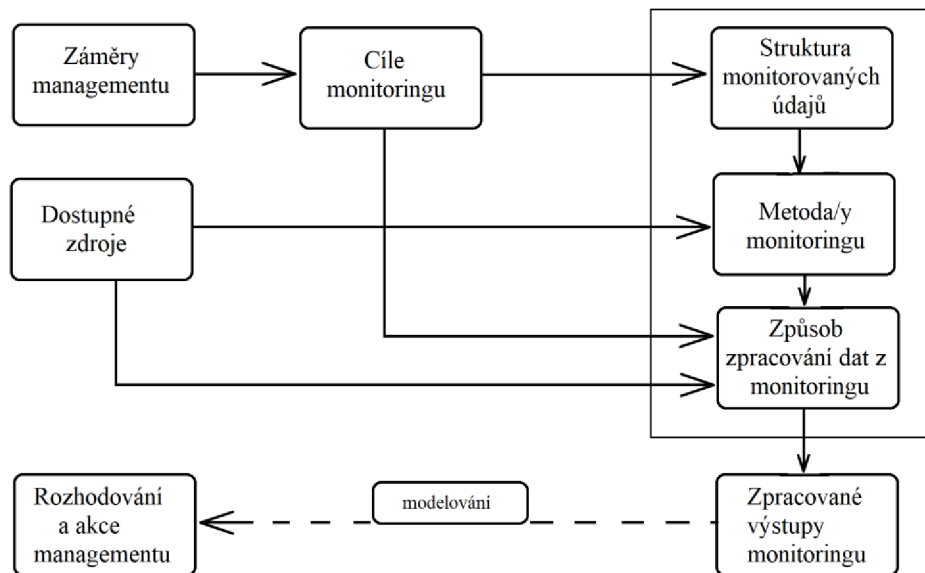
Jejím smyslem je stručné, ale komplexní hodnocení reality. Louda a Jílková (2012) spatřují její výhodu ve schopnosti zachycení informací, které jdou těžko vyjádřit numerickými hodnotami. Naopak nevýhodou je riziko subjektivity hodnotitele, který může nesprávně vyhodnotit potenciál či nebezpečí daného faktoru.

1.4.2 Monitoring

Monitorování a hodnocení dopadů cestovního ruchu na turistické destinace a životní prostředí v nich jsou nezbytné pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti destinací (Rio a Nunes, 2012). Monitoring lze chápat jako proces získávání informací o prostředí destinace a hodnocení jako návaznou činnost vedoucí ke konkrétní formulaci závěrů o zkoumané problematice.

Zelenka (2013) uvádí důležitost plánování monitoringu v přímé vazbě na budoucí rozhodování o záměrech s přírodními a krajinnými cennostmi území (viz obrázek č. 2). Tyto záměry následně vedou ke stanovení cílů, z nichž se dále odvozují metody monitoringu. Zpracované výsledky slouží jako podklady pro rozhodování o budoucnosti destinace.

Obrázek 2 - Schéma propojení monitoringu a managementu

Zdroj: Zelenka, 2013, upraveno

Monitoring dle Zelenky (2013) může být zaměřen na dopady cestovního ruchu (ekologické nebo socio-kulturní a ekonomické dopady na místní komunitu), návštěvníky (jejich toky, aktivity, chování a konflikty, případně segmentaci), kvalitu služeb a stav ekosystémů, flóry

a fauny nesouvisející s dopady cestovního ruchu (např. zóny uzavřené cestovnímu ruchu nebo ekosystémy daleko od turistických cest.

2 PODMÍNKY V ČESKÉ REPUBLICĚ

Bakalářská práce se zabývá ekologickým chováním poskytovatelů služeb cestovního ruchu v destinaci nacházející se v České republice, a proto je nezbytné charakterizovat prostředí, ve kterém se destinace nachází z hlediska legislativní úpravy, podle které je destinace spravována. Také je třeba vymezit instituce, které vytvářejí normy, v rámci kterých se správa destinace pohybuje, dohlíží na dodržování těchto norem či s jejich realizací pomáhá. V neposlední řadě je třeba charakterizovat konkrétní území destinace Třeboňsko.

2.1 Legislativní úprava

V České republice neexistuje jednotný zákon zabývající se cestovním ruchem. Jeho jednotlivé složky či aspekty jsou upraveny v různých zákonech a vyhláškách. Jedním z hlavních dokumentů upravujících cestovní ruch je zákon č. 214/2006 Sb., který novelizuje zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu. Dalšími právními dokumenty upravujícími oblast cestovního ruchu jsou zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Pokud se jedná o životní prostředí, i zde nalezneme více právních předpisů zabývajících se danou problematikou. Definiční základních pojmů (např. životní prostředí, ekosystém, ochrana životního prostředí, ekologická stabilita, trvale udržitelný rozvoj, apod.), zásady ochrany životního prostředí, posuzování vlivů činností na životní prostředí a určení odpovědnosti za porušení povinností při ochraně životního prostředí uvádí zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí. Dalšími zákony, které se týkají životního prostředí, jsou např. zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí nebo zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

Kromě národních legislativních norem je Česká republika v oblasti životního prostředí vázána také legislativou Evropské unie. Nejvyšším dokumentem, kterému se podřizují ostatní legislativní nástroje, je tzv. Akční plán. Ten současný stanovuje 9 prioritních cílů ve 3 prioritních oblastech a vztahuje se na období do roku 2020. První oblastí je ochrana přírody a posilování ekologické odolnosti, druhou stimulace růstu v rámci nízkouhlíkového hospodářství účinně využívajícího zdroje a třetí snižování rizika pro zdraví a dobré životní podmínky člověka (Evropská komise, 2018). Významným projektem ve vztahu k životnímu

prostředí je také Natura 2000. Podle tohoto dokumentu vytvářejí jednotlivé státy Evropské unie na svém území soustavu chráněných území, jejímž cílem je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či endemické (AOPK ČR, 2006).

2.2 Institucionální zabezpečení

Nositelem politiky cestovního ruchu na národní úrovni je Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen MMR). MMR je metodický a koordinační orgán pro všechny subjekty působící v cestovním ruchu. Hlavním nástrojem MMR je tzv. Koncepce státní politiky cestovního ruchu, kterou vydává na předem stanovené období (nyní 2014-2020). Koncepce představuje strategický dokument, který určuje směr, mantinely a do jisté míry i podobu dalšího rozvoje cestovního ruchu (MMR, 2012).

Aby mohlo MMR vytvářet dokumenty upravující budoucí podobu cestovního ruchu na území České republiky potřebuje dostatečné informace a podklady, které získává prostřednictvím Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ). ČSÚ zastřešuje veškeré statistické činnosti související s cestovním ruchem. Jedná se o statistické šetření (zjišťování, sběr informací, dotazování, ...), zpracování a vyhodnocení (analýzy a predikce). Právě díky jeho činnosti lze srovnávat stavy minulé a současné, předvídat stavy budoucí a včas odhalit trendy, které v daném odvětví mohou nastat.

Další organizací, která spoluvytváří celkový obraz cestovního ruchu je Agentura CzechTourism, která byla zřízena MMR a její hlavní činností je prezentace České republiky jako turistické destinace v zahraničí na odborných konferencích a veletrzích. Agentura také zajišťuje výzkumné a vzdělávací činnosti, informační podporu cestovního ruchu, tvorbu a provádění destinačního marketingu a všeobecnou koordinaci (CzechTourism, 2017).

Výše zmíněné instituce mají celonárodní charakter a zajišťují činnosti především strategického, koordinačního a informačního charakteru pro potřeby cestovního ruchu. Menší územní celky, potažmo jednotlivé destinace, spravují hierarchicky nižší orgány, např. destinační společnosti, krajské či obecní úřady.

Ve věcech životního prostředí je ústředním orgánem a orgánem vrchního dozoru od roku 1989 Ministerstvo životního prostředí (dále jen MŽP). Hlavními oblastmi jeho působení jsou

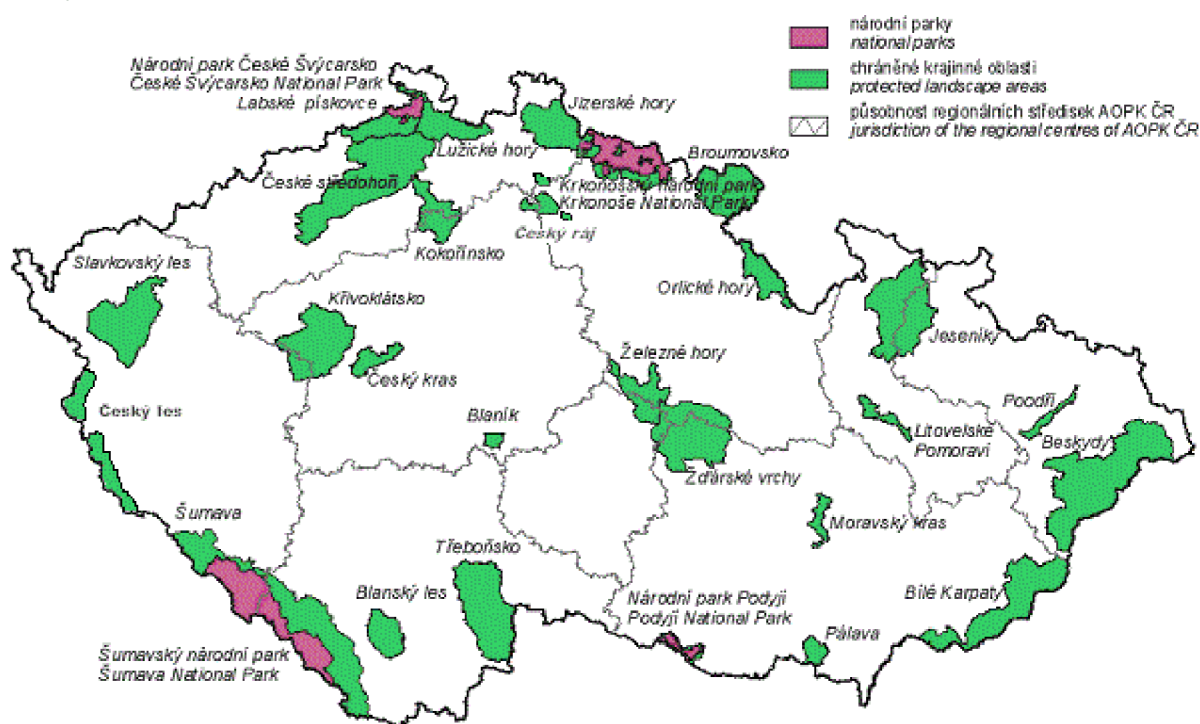
např. ochrana přirozené akumulace vod, ochrana ovzduší, ochrana přírody a krajiny nebo výkon ekologické politiky (MŽP, 2018). Po schválení vládou České republiky vydává MŽP Státní politiku životního prostředí (dále jen SPŽP), jenž je základním dokumentem upravujícím podobu politiky týkající se ochrany životního prostředí na stanovené období. Aktuálně platí SPŽP pro období 2012-2020 a jejím hlavním cílem je „*zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro občany žijící v České republice, výrazně přispět k efektivnímu využívání veškerých zdrojů a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí*“ (MŽP, 2016).

Mezi další organizace, se kterými v rámci výkonu činností souvisejících s životním prostředím MŽP spolupracuje, patří Česká informační agentura životního prostředí – CENIA, jejíž činnost spočívá ve shromažďování, hodnocení, interpretaci a distribuci informací o životním prostředí (CENIA, 2012) a také Česká inspekce životního prostředí, jež je odborným orgánem pověřeným dozorem nad respektováním právních předpisů v oblasti životního prostředí.

3 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ

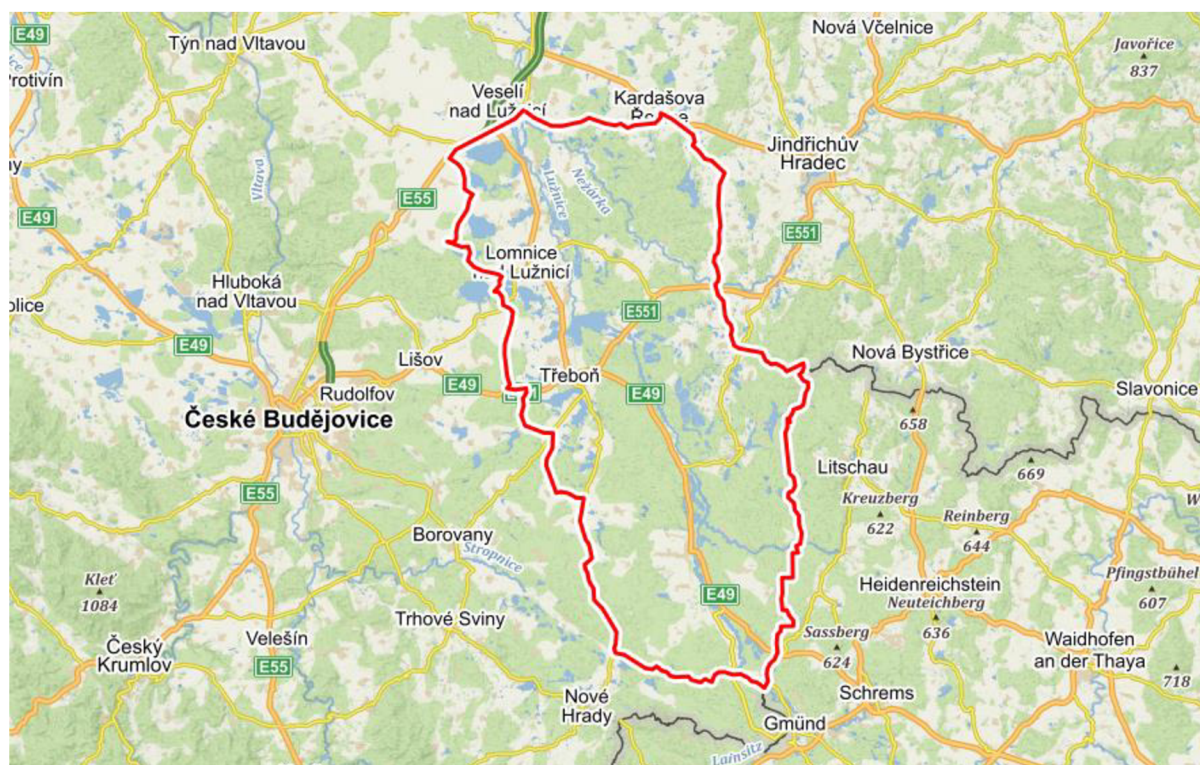
Území Třeboňska leží na Jihu Čech, sousedí s Rakouskem a zabírá okolo 700 km². Jedná se o jednu z 26 chráněných krajinných oblastí (dále CHKO) v České republice a svojí rozlohou jde o sedmou největší (viz příložená mapa a obrázek č. 4). Třeboňsko bylo touto oblastí prohlášeno dne 15. listopadu roku 1979. CHKO jsou v České republice upraveny zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a definovány jako „rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení“ (o ochraně přírody a krajiny, 1992).

Obrázek 3 - Mapa CHKO v ČR

Zdroj: AOPK ČR

Obrázek 4 - CHKO Třeboňsko

Zdroj: *Mapy.cz, upraveno*

V konkurenci ostatních CHKO na území České republiky Třeboňsko vyčnívá několika faktory. Prvním z nich je ten, že se jedná o jedno z mála rovinatých území, které je pod národní ochranou. Většina území, která jsou chráněna nějakým stupněm národní přírodní ochrany, se vyznačuje přírodními zajímavostmi, jako jsou hory a pohoří, skalní útvary, jeskyně či propasti. V důsledku rovinatého reliéfu zde vznikla rozsáhlá rašelinště, která se díky zachovalým rostlinným i živočišným společenstvům stala nejcennějším zdejším biotopem (AOPK, 2018).

Dalším znakem, který Třeboňsko odlišuje od ostatních CHKO je skutečnost, že jde o území po staletí upravované člověkem. Původně močálovitá krajina se po zásazích člověka proměnila na síť umělých stok s množstvím rybníků. V současnosti se zde nachází 460 rybníků, což z Třeboňska činí místo s největším počtem těchto vodních ploch na km² v celé České republice. Kromě statusu CHKO je oblast Třeboňska chráněná také směrnicemi Evropské unie o významných lokalitách a ptačích oblastech (AOPK, 2018).

K největšímu rozmachu rybníkaření a tím i k největším změnám na území Třeboňska docházelo od druhé poloviny 15. století do konce 16. století. V tomto období byla výstavba rybníků motivována především ekonomicky – šlo o výnosnou investici, díky které šlechta bohatla a rozšiřovala své majetkové zabezpečení. Mezi nejvýznamnější stavitele patřili Štěpánek Netolický (1505-1538), Mikuláš Ruthard z Malešova (?-1576) a především Jakub Krčín z Jelčan (1534-1604) (Pavelková, 2014).

V současnosti již nemají Třeboňské rybníky povahu výnosné investice jako primární zdroj ryb. Jejich potenciál se přesunul spíše k turistickému využití. Celkový ráz rovinaté krajiny s velkým množstvím vodních ploch, různorodost zdejší flóry a také fauny ji předurčují k pozici významného cíle turistů, kteří míří za poznáním, relaxací a odpočinkem.

3.1 Cestovní ruch na Třeboňsku

Aplikací forem a způsobů cestovního ruchu, které uvádí Pásková a Vystoupil a kol., definujeme cestovní ruch v destinaci Třeboňska následovně. Formou cestovního ruchu, která na území Třeboňska výrazně převažuje, je rekreační cestovní ruch. Nalezneme zde ale i značné zastoupení sportovního cestovního ruchu (při bližší specifikaci lze zdejší cestovní ruch definovat jako vodní, kdy dle Páskové a Zelenky (2002, str. 314) jde o „*cestovní ruch využívající vodní plochy, vodní toky, moře a oceány pro různé aktivity jako je plavání, potápění, vodní lyžování a další vodní sporty či rekreační lov ryb*“). Vzhledem k převažujícím formám se v destinaci Třeboňska jedná o značně sezónní cestovní ruch, kdy je většina návštěvníků domácích, přijíždí individuálně a většina aktivit cestovního ruchu se odehrává ve venkovských oblastech.

3.2 Správa životního prostředí na Třeboňsku

Na tomto území je hlavním orgánem ochrany přírody a tím i usměrňování cestovního ruchu Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR) a její regionální pracoviště pro Jižní Čechy, oddělení Správy CHKO Třeboňska. Agentura ve výkonu svých činností vychází především ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a má v území široké kompetence a svojí činností nahrazuje působnost úřadů obcí, obcí s rozšířenou působností i krajského úřadu. Mezi její pravomoci patří vydávání nařízení o zřízení přírodních rezervací, schvalování plánů péče o tato území, agentura také provádí kontrolní a inspekční činnost, atd. (AOPK, 2018).

4 VLASTNÍ VÝZKUM

V následující části bakalářské práce je uveden postup při provádění dotazníkového šetření v destinaci Třeboňska, který byl zaměřený na míru ekologického chování poskytovatelů služeb v cestovním ruchu. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak nabídka cestovního ruchu (tedy poskytovatelé) naplňují očekávání a požadavky kladené poptávkou (tedy návštěvníky destinace). Konečné výsledky šetření jsou následně prezentovány za pomoci grafů a jejich popisů.

4.1 Metodika výzkumu

Cílem práce je zhodnotit ekologické chování poskytovatelů služeb cestovního ruchu v destinaci Třeboňska. K tomu bylo využito e-mailové dotazníkové šetření mezi poskytovateli služeb cestovního ruchu. Databáze vybraných poskytovatelů byla vytvořena na základě vlastního vyhledávání potenciálních respondentů. Při tvorbě databáze byly hlavním zdrojem především internetové stránky regionu Třeboňska, které poskytují ucelený přehled poskytovatelů zejména ubytovacích služeb. Vedle poskytovatelů ubytovacích služeb byli do databáze zařazeni také poskytovatelé služeb stravovacích či restauračních, smíšených a ostatních doplňkových služeb, jako např. půjčovny, kluby či sportovní zařízení. Důvodem pro jejich zařazení je snaha o získání uceleného pohledu na ekologické chování všech poskytovatelů služeb, kteří se podílejí na cestovním ruchu v destinaci. Při vytváření databáze byli poskytovatelé geograficky rozděleni na ty, kteří svoji činnost provozují přímo v Třeboni (celkem 100 poskytovatelů) a v okolních obcích (celkem 125). Po zaslání průvodního e-mailu se specifikací výzkumu a přiloženým dotazníkem museli být kvůli neexistující nebo chybné e-mailové adrese vyřazeni dva poskytovatelé služeb z Třeboně a šest poskytovatelů z okolí, u kterých nebylo možné dohledat jiný kontakt. Z důvodu ukončení činnosti, na jejíž výkon byl dotazník zaměřen, musel být dále vyřazen jeden respondent z Třeboně a dva z okolí. Konečný počet oslovených respondentů byl 214, z čehož bylo 97 respondentů provozujících svoji činnost přímo v Třeboni a zbylých 117 v okolních obcích (viz příloha č. 1). Následující tabulka ukazuje průběh úprav finální databáze respondentů.

Tabulka 3 - Úpravy databáze respondentů

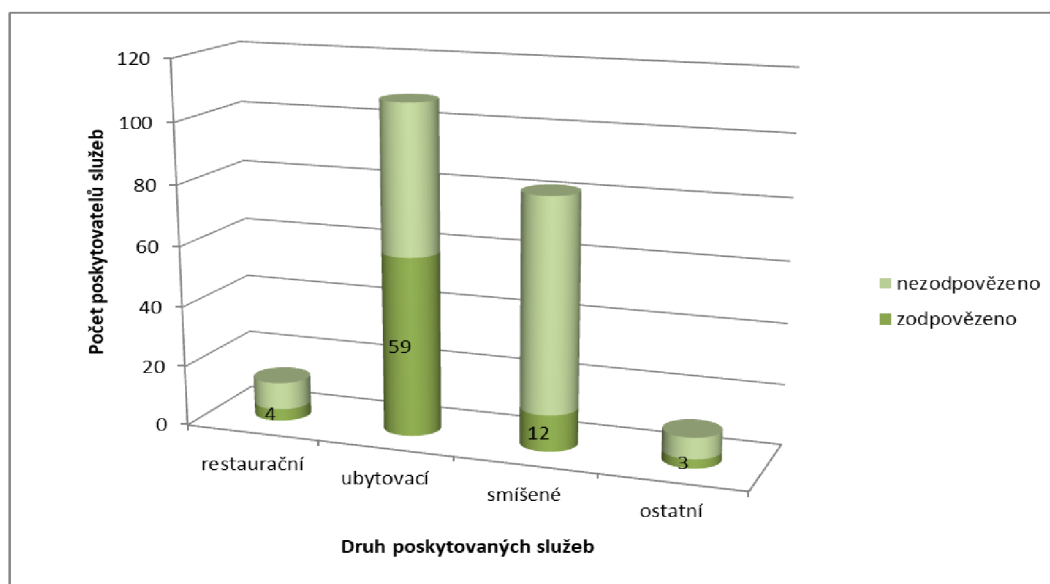
Původní stav	Vyřazení kvůli neexistujícímu/ chybnému kontaktu		Vyřazení kvůli neprovozování činnosti		Konečný stav
	Třeboň	Okolí	Třeboň	Okolí	
225	2	6	1	2	214

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Dotazník je složen z celkem 13 otázek, z nichž byla naprostá většina uzavřená, pouze u jedné z nich měl dotazovaný možnost odpovídat otevřeně. Otázky v dotazníku jsou koncipované do tří oblastí zkoumání. V první části se otázky zaměřují na služby, které dotazovaný v destinaci poskytuje a především na míru jejich ekologického chování při vykovávání této činnosti. Velký důraz je v této části kladen na třídění odpadů v rámci poskytování služeb a také na umožňování třídění návštěvníkům, tedy konzumentům služeb. Druhá část dotazníku je identifikační a otázky se zaměřují na místo výkonu činnosti a také dobu, po kterou poskytovatel služby nabízí. V poslední části jsou respondenti dotazováni na jejich subjektivní vnímání vývoje poptávky po destinaci a ekologického chování návštěvníků (viz příloha č. 2). Dotazník byl poprvé rozeslán mezi respondenty 28. 1. 2018 spolu s průvodním e-mailem, který představil autora dotazníku, účel, pro který byl dotazník sestaven a objasnil základní vlastnosti dotazníku, především anonymitu. Po tomto prvním kontaktu, vyplnilo dotazník 43 respondentů, přičemž nejvyšší nárůst odpovědí byl v prvním týdnu. Po uplynutí dvou měsíců 29. 3. 2018 byl rozeslán druhý „upomínkový“ e-mail, po kterém přišel další nárůst odpovědí, který se zastavil na hodnotě 78. Celková míra návratnosti dotazníků je tedy 36,45 %.

Následující grafy ukazují míru návratnosti z pohledu dvou otázek z dotazníku. Na prvním je znázorněn vztah mezi mírou odpovědí a službou poskytovanou daným respondentem. Můžeme vidět, že největší podíl získaných odpovědí je od poskytovatelů ubytovacích služeb. Z celkového počtu 108 oslovených odpovědělo 59 poskytovatelů a dílčí návratnost ubytovacích služeb dosáhla 54,63 %, která značně převyšuje návratnost celkovou. Naopak nejnižší dosažená návratnost byla pouhých 14,63 %, které dosáhli poskytovatelé smíšených služeb.

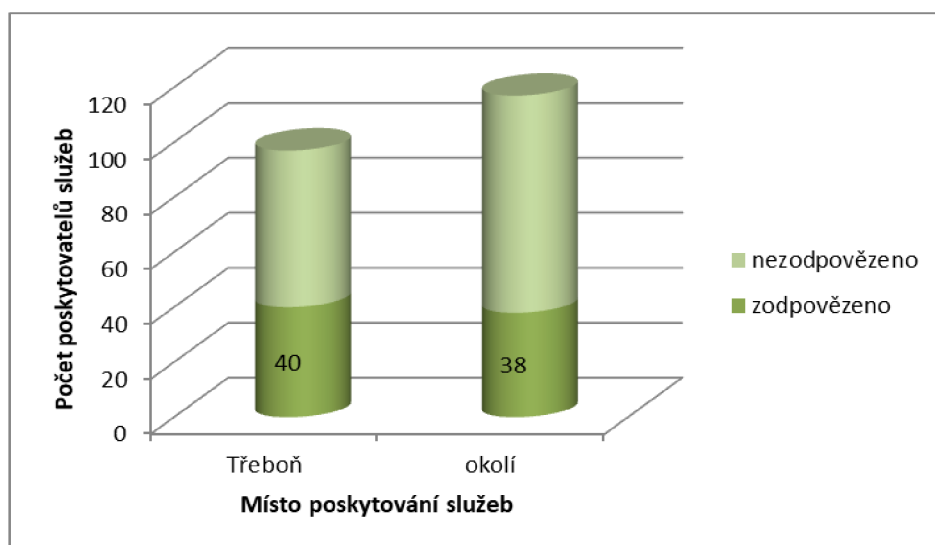
Graf 1 - Míra návratnosti dle poskytované služby

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Druhý graf ukazuje závislost míry návratnosti dotazníků na místě, ve kterém je služba poskytována. Již v rámci vytváření databáze byli poskytovatelé geograficky rozděleni do dvou skupin, z nichž první jsou poskytovatelé přímo z Třeboně a druzí jsou poskytovatelé z okolních obcí. Jak můžeme vyčíst z přiloženého grafu, z tohoto hlediska není rozdíl v míře návratnosti u jednotlivých skupin poskytovatelů tak markantní jako u předchozího, u první skupiny poskytovatelů jde o 41,24 % a u druhé skupiny 32,48 %.

Graf 2 - Míra návratnosti dle místa poskytování služeb

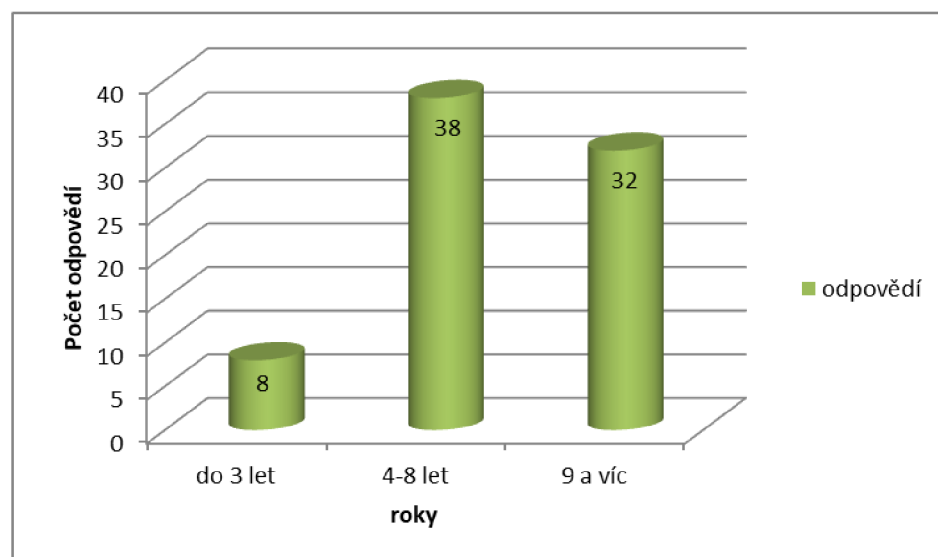
Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

4.2 Výsledky výzkumu

V této části práce jsou přehledným způsobem za pomoci grafů a jejich popisů zobrazeny výsledky dotazníkového šetření a současně jsou pro zajímavost zjištěné výsledky konfrontovány se zahraničními výzkumy stejného či podobného zaměření z jiných destinací. Většina grafů udává procentuální výsledky, pouze ve třech z nich jsou výsledky vyjádřeny číselnou hodnotou odpovídající reálnému počtu odpovědí na danou otázku. V první části této kapitoly je bližší seznámení se strukturou respondentů a jejich identifikace. Dále jsou zde znázorněny výsledky jejich vlastního vnímání poptávky po destinaci Třeboňska a vývoje trendů, které návštěvníci požadují. V poslední části jsou zobrazeny výsledky otázek týkajících se již konkrétního ekologického chování.

Z důvodu existence otázek na vlastní vnímání trendů poptávky má významnou roli doba, po kterou poskytovatelé svoji činnost vykonávají. Jak je níže vidět na grafu, z výsledků je patrné, že naprostá většina dotazovaných již svoji službu provozuje více než 3 roky a v důsledku toho mohla i lépe zhodnotit vývoj v destinaci. Celých 41 % dotázaných služby poskytuje dokonce 9 a více let. Pouze asi 10 % poskytovatelů se v oblasti pohybují méně než 3 roky.

Graf 3 - Doba poskytování služeb

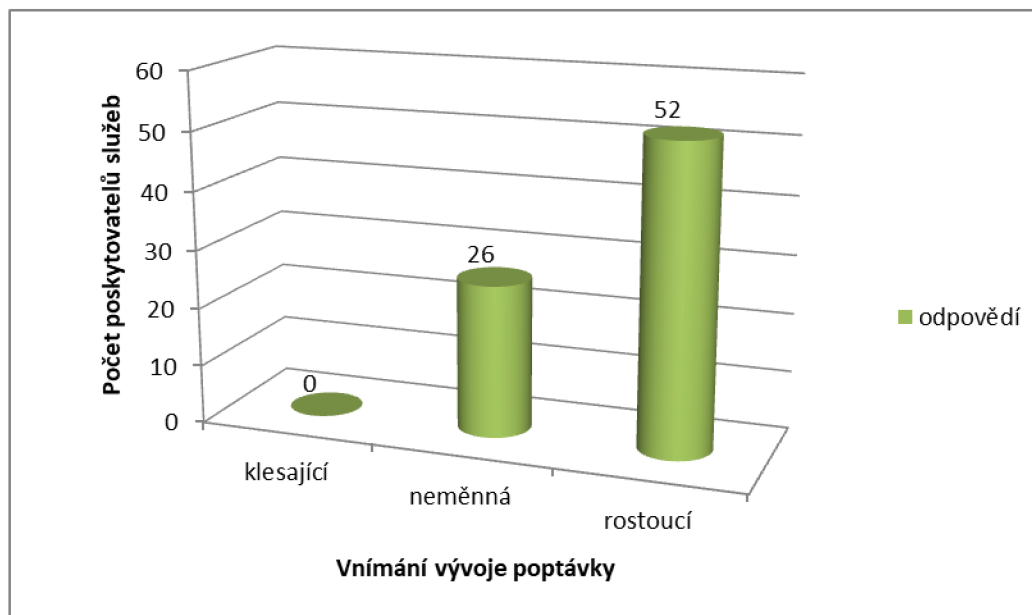

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Vzhledem k výsledkům předchozího grafu mají odpovědi týkající se vnímání destinace velkou vypovídací hodnotu. Naprostá většina dotazovaných poskytovatelů působí ve své činnosti dlouhou dobu, tudíž mohou sledovat a vnímat veškeré změny v průběhu let.

Graf č. 4 zobrazuje vnímání poptávky po destinaci Třeboňsko. Skoro 67 % všech dotázaných pociťuje rostoucí poptávku po destinaci.

Graf 4 - Vnímání poptávky po destinaci Třeboňsko

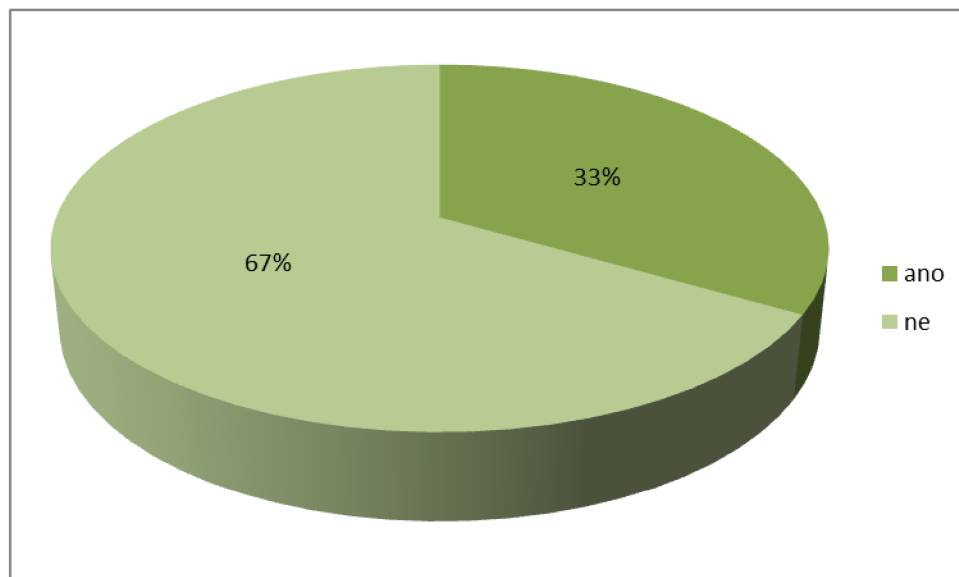
Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

S rostoucí poptávkou souvisí i větší využívání kempů a autokempů, jejichž provozovatelé tvoří i v případě Třeboňska nezanedbatelnou část respondentů. Vlivy právě těchto aktivit cestovního ruchu zkoumali i Smith a Newsome (2002 in Williams, 2009). Jejich závěry nejsou pro stav životního prostředí příliš pozitivní. Všechny lokality využívané ke kempování vykazovaly velké zvýšení úrovně zhutnění půdy, v důsledku čehož je v oblasti vyšší hladina odtoku dešťových srážek, které se nemohou dostatečně vsakovat a působí tak negativně na zdejší flóru (obnažení kořenů stromů především podél břehů řek). V oblasti také dochází k významné ztrátě původní vegetace, která je nahrazována plevelem nebo holou půdou. Dalším negativním dopadem kempování je dle Smitha a Newsoma absence trávy na zemi, která negativně ovlivňuje stanoviště některých druhů hmyzu, v důsledku sbírání dřeva návštěvníky kvůli ohni. Posledním důsledkem kempování je degradace břehů (včetně kořenové expozice) a změny druhového složení nábřežních rostlin kvůli pošlapání návštěvníky.

Také výsledky z posledního grafu této části, který znázorňuje změny v ekologickém chování návštěvníků vnímané samotnými poskytovateli, mají velkou vypovídací hodnotu.

Třeboňsko je destinace s velkou pravděpodobností opakované návštěvy ze strany jednoho návštěvníka, proto jsou poskytovatelé schopni zaznamenat změny jak celkového trendu v chování návštěvníků, tak i změny u jednotlivců.

Graf 5 - Míra pozorování změn v ekologickém chování návštěvníků

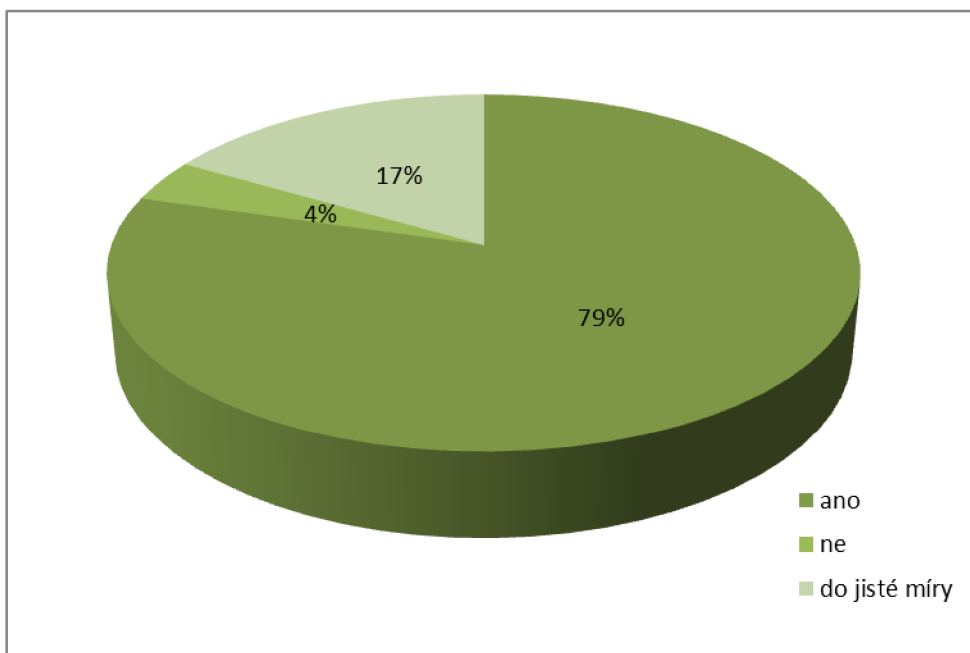
Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Doplňující otázka, která byla poskytovatelům následně položena, byla cílena na specifikaci pozorovaných změn v ekologickém chování návštěvníků. Vzhledem k otevřenosti otázky na ni z 52 dotazovaných, kteří uvedli, že vnímají změny v chování, odpovědělo pouze devět, což činí míru zodpovězení pouze 17,31 %. Valná většina odpovědí se však shodla na skutečnosti, že ze strany návštěvníků roste poptávka po možnosti třídít odpad. Respondenti uvedli, že návštěvníci hned po příjezdu zjišťují informace o místech, kde mohou třídít odpad. Dvě odpovědi dále poukazyvaly na skutečnost, že návštěvníci poptávají nejen běžně tříděné suroviny jako plast, papír a sklo, ale stále více roste i snaha o třídění dalších surovin, např. bioodpad a elektro. Jeden respondent bohužel uvedl konkrétní případ, kdy na základě poptávky poskytuje svým návštěvníkům oddělené odpadkové koše na plasty, papír a sklo, ale z celkového objemu směsného odpadu 220 litrů dále vytrídí tyto suroviny a ve výsledku zbyde směsného odpadu jen okolo 70 litrů.

Druhá část se již zaměřuje na poznání vlastního ekologického chování poskytovatelů služeb cestovního ruchu při výkonu jejich činností a velký důraz je kladen právě na třídění odpadů.

Následující graf zobrazuje míru aktivní účasti poskytovatelů služeb na ochraně životního prostředí prostřednictvím třídění odpadů při vykonávání jejich podnikatelské činnosti. Z grafu je patrné, že většina oslovených si je vědoma důležitosti třídění odpadu a proto i v rámci poskytování svých služeb odpady třídí a pokud ne zcela, tak alespoň do jisté míry, jak ukazuje graf další.

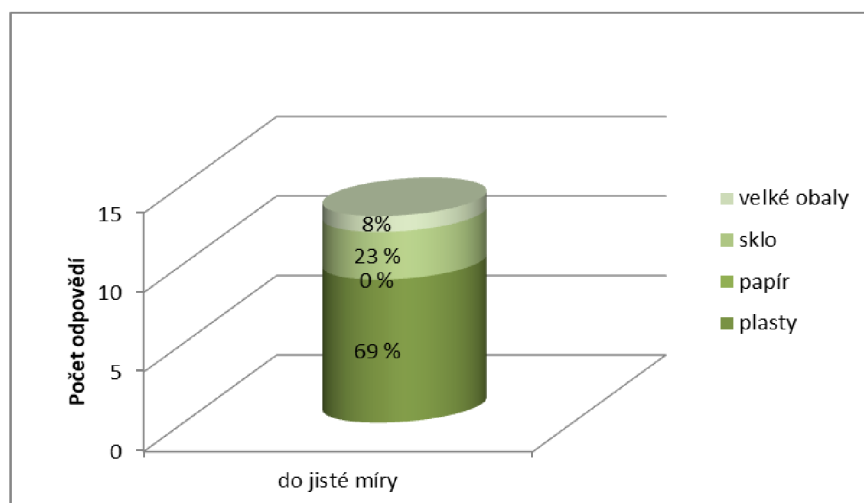
Graf 6 - Třídění odpadu při poskytování služeb cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Poskytovatelé, kteří uvedli, že třídí odpady pouze do jisté míry byli dále požádáni o bližší specifikaci podoby jejich přístupu k třídění. Díky této specifikaci je zřejmé, že většina poskytovatelů třídí především plastové obaly, které v současnosti tvoří největší část všech odpadů. Následuje sklo a velké obaly využívané pouze na převoz daného zboží od dodavatele k poskytovateli. Překvapivým zjištěním je skutečnost, že nikdo z dotázaných netřídí papír. Graf přiložený níže zobrazuje toto druhové složení celkového objemu tříděných odpadů od 13 respondentů.

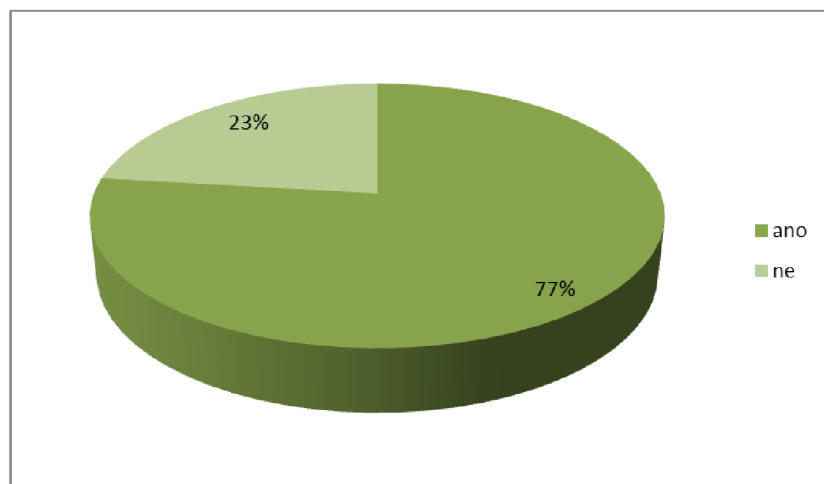
Graf 7 - Specifikace třídění odpadů

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Třídění odpadů samotným poskytovatelem v rámci výkonu své činnosti je pouze jedna část aktivního přístupu k ochraně životního prostředí. Tou druhou je vytvoření možnosti pro třídění také pro hosty či zákazníky. Důvodem zjišťování této skutečnosti v rámci dotazníkového šetření je ten, že jsou to právě hosté či zákazníci na straně poptávky, kteří často vytvářejí větší množství odpadů za svůj pobyt v destinaci než samotný poskytovatel služby, kterou využívají. Poskytovatelé služeb by proto měli svým hostům či zákazníkům vytvořit podmínky k tomu, aby se i oni mohli při svém pobytu chovat ekologicky. Stejně jako u grafu č. 6 i zde můžeme vidět převahu těch, kteří ekologické chování berou aktivně a i svým hostům ho umožňují.

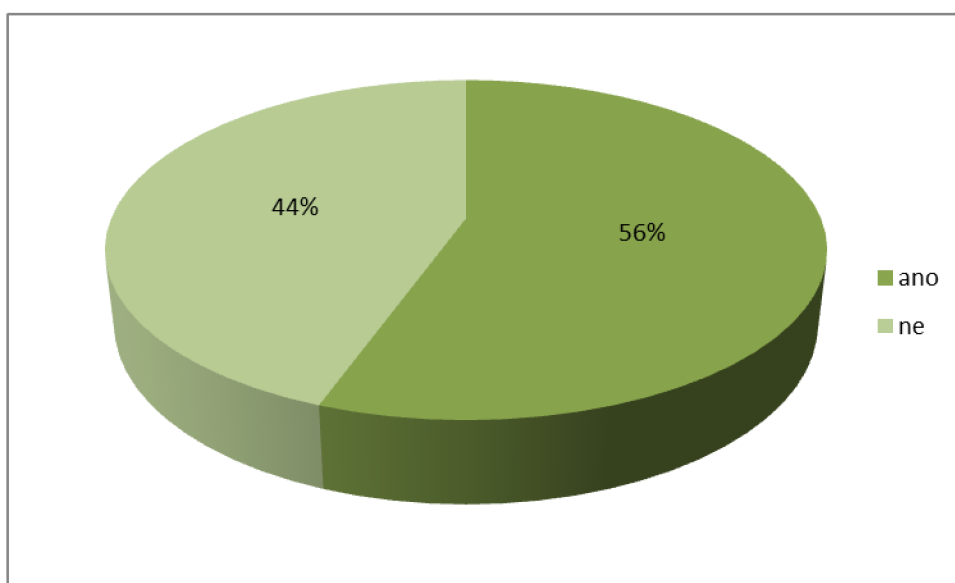
Graf 8 - Možnost třídění odpadů pro hosty či zákazníky

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Poskytovatelům, kteří doposud svým hostům či zákazníkům neumožňují třídění odpadů byla následně položena otázka, zda tuto možnost zvažují zavést do budoucna (konkrétně ve výhledu 3 let). Cílem otázky bylo zjistit, zda se podíl poskytovatelů, kteří tuto možnost nabízejí, bude v budoucnu spíše zvyšovat a tím i vzroste snaha o lepší stav životního prostředí, nebo zůstane na stejné úrovni. Pozitivní výsledky, dle kterých skoro 60 % dotazovaných možnost zvažuje, jsou zobrazeny v grafu č. 9.

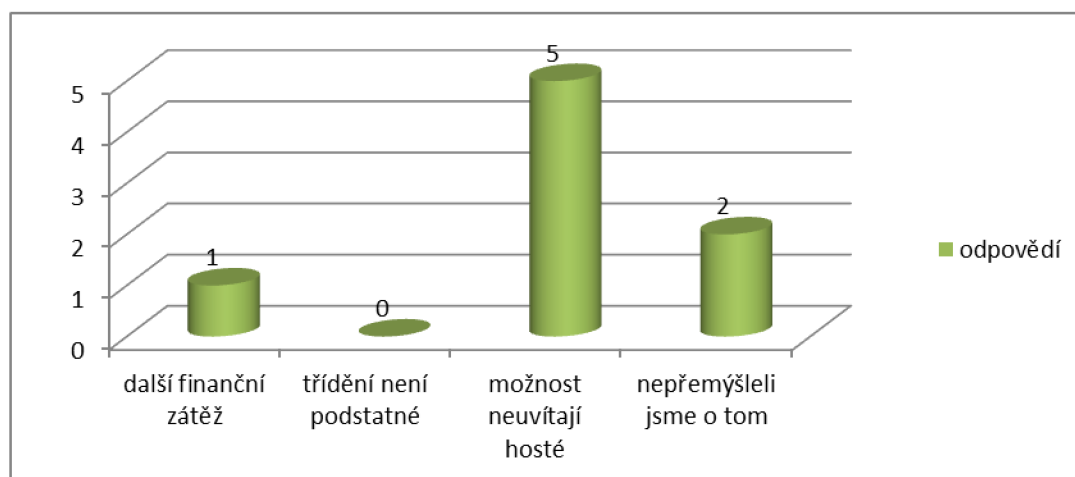
Graf 9 - Zavedení možnosti třídění odpadů pro hosty či zákazníky v budoucnosti (do 3 let)

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Ve snaze porozumět co nejlépe ekologickému chování poskytovatelů služeb v cestovním ruchu byli ti, kteří na otázku týkající se možného budoucího zavedení možnosti třídění odpadu pro hosty či zákazníky odpověděli záporně dotázáni, z jakého důvodu neplánují dané opatření zavést. Nejčastější odpovědí bylo, že sami hosté či zákazníci by možnost nevyužili a pro poskytovatele by tedy šlo o zbytečný krok. I když tyto poskytovatele neumožňují návštěvníkům třídění odpadů, je pozitivním zjištěním, že nikdo z nich dle odpovědí nepovažuje třídění odpadů za nepodstatné (viz graf č. 10). Vnímání ekologického chování ze strany veřejnosti, mezi niž patří i zmínění poskytovatelé je klíčové, pokud se snažíme o co nejlepší stav životního prostředí.

Graf 10 - Důvody pro nezavádění možnosti třídění pro hosty či zákazníky

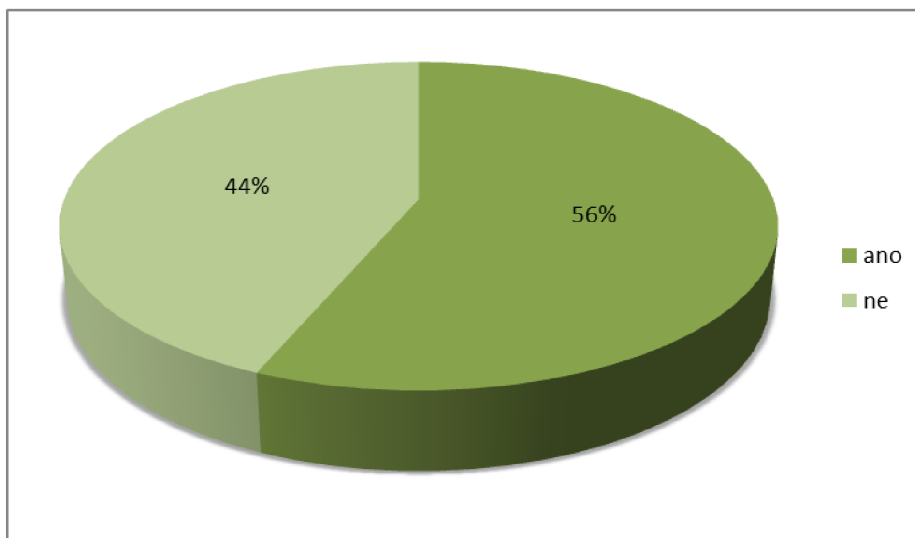

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Pozn. z důvodu „dvojího síta“, kdy na tuto otázku neodpovídají všichni respondenti, ale pouze ti, kteří dosud neposkytují a ani v rámci 3 let neplánují zavést možnost třídění odpadů pro své hosty či zákazníky, jsou výsledky uvedené v celých číslech vyjadřujících konkrétní počet odpovědí a ne procentuální hodnoty, které by mohly být zavádějící

Další dvě otázky v dotazníku se zaměřovaly na doplňkové služby, které mohou, ale také nemusí provozovatelé svým návštěvníkům poskytovat. Jedná se o službu „towel change“ (neboli možnost nového ručníku při pobytu delším než 3 dny) v ubytovacích zařízeních. Pokud je tato služba poskytována, klade větší nároky na spotřebu vody i energií daného zařízení. Velké množství poskytovatelů ji vnímá jako běžný servis pro návštěvníka, ale ve skutečnosti se jedná o nadstandartní položku. Některá zařízení, která nechtějí tuto službu rušit, ať již z důvodu jisté pověsti či úrovně, nebo ze strachu z úbytku návštěvníků, ale chtějí se aktivně zapojit do snahy o lepší životní prostředí, alespoň poskytují prostřednictvím letáčků svým návštěvníkům informace o míře zvýšení spotřeby vody a energie při jejím využití. Potom už záleží na návštěvníkovi, zda službu využije či nikoliv. Následující graf ukazuje, že z celkového počtu 71 zařízení, které v rámci své činnosti mohou tuto služby nabízet ji většina skutečně nabízí.

Graf 11 - Míra poskytování služby „towel change“

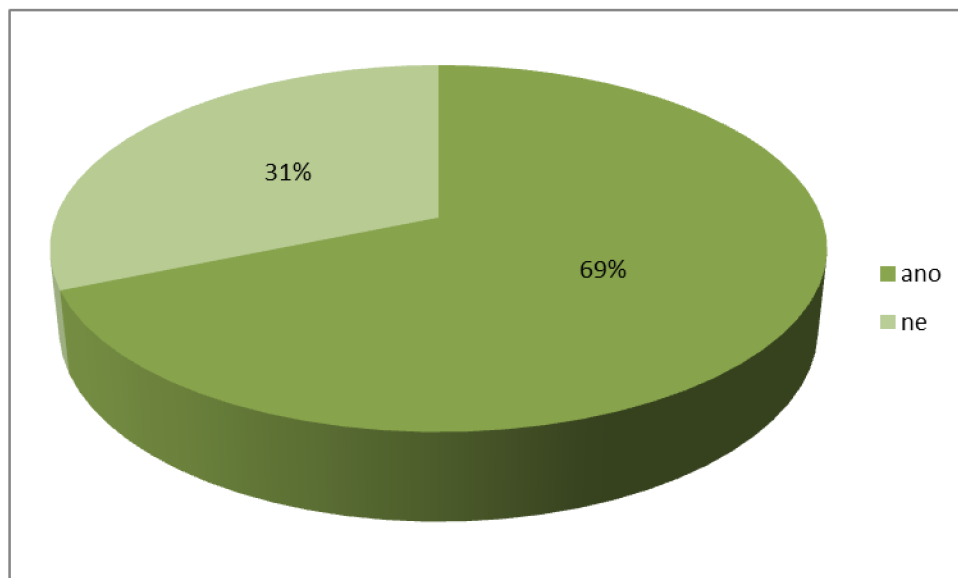

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

Problematikou nedostatku vody, pramenícího za prvé ze zvýšené spotřeby v důsledku požadavků návštěvníků destinace a za druhé z geografických podmínek místa, a efektivity zdrojů v souvislosti s udržitelností cestovního ruchu se zabývá také Essex (2004 in Williams, 2009). Podle něj problémy s nedostatkem vody ještě prohlubuje sezónnost a především vrchol turistické sezóny, kdy jsou požadavky návštěvníků na nejvyšší úrovni. Tato situace je ještě umocněna počínajícími trendy v rozvoji cestovního ruchu, kdy některé destinace získávají image atraktivní destinace určené pro náročné zákazníky. V takových destinacích je služba „towel change“ při pobytu delším než 3 dny samozřejmostí a zařízení, které by ji neposkytovaly, budou čelit konkurenční nevýhodě. Vodní hospodářství proto získalo ústřední postavení v rámci udržitelnosti cestovního ruchu.

Druhou zkoumanou doplňkovou službou byla možnost zabalení nesněženého jídla s sebou, neboli „take-away“. Zavedením této služby zařízení snižuje celkové množství vyprodukovaného odpadu a tím následně zlepšuje stav životního prostředí. Naproti minulé otázce, kde byla za pozitivní výsledek považována co nejnižší míra poskytování služby, je v tomto případě žádoucí co nejvyšší míra poskytování. Z grafu můžeme vyčíst, že většina dotazovaných poskytovatelů službu nabízí. Důležitý je ale i fakt, že na tuto otázku odpovídalo pouze 16 poskytovatelů, což je necelých 25 % z celkového počtu poskytovatelů odpovídajících na otázku o službě „towel change“. Důsledkem čehož má následující graf bohužel nižší vypovídací hodnotu, protože zahrnuje menší množství odpovědí.

Graf 12 - Míra poskytování služby „take-away“

Zdroj: Vlastní výzkum, 2018

4.3 Vyhodnocení výsledků

Výsledky dotazníkového šetření přinesly několik skutečností. První z nich je, že většina poskytovatelů služeb třídí odpady v rámci své činnosti a zároveň poskytuje tuto možnost i svým hostům či zákazníkům, což je jednoznačně bráno jako pozitivní. Tyto výsledky značí uvědomělost poskytovatelů služeb cestovního ruchu, kdy svým ekologickým chováním přispívají k lepšímu stavu životního prostředí v destinaci a k celkové udržitelnosti cestovního ruchu. Z těch poskytovatelů, kteří svým hostům či zákazníkům doposud třídít odpady neumožňují, v budoucnu (výhledově do 3 let) zvažuje tuto možnost zavést opět většina.

Překvapivým zjištěním je nesoulad mezi vnímáním změn ekologického chování návštěvníků a uvedenými důvody, proč poskytovatelé nechtějí zavádět možnost třídění odpadů. Z výzkumu jasně vyplynulo, že pro největší počet poskytovatelů je důvodem pro nezavádění domněnka, že hosté či zákazníci tuto možnost neuvítají a tudíž by šlo o zbytečné opatření. Z výsledků o vnímání změn ekologického chování naopak vyplývá, že většina poskytovatelů vidí změny ekologického chování návštěvníků právě ve zvýšení jejich poptávky po možnosti třídění odpadů. Můžeme tedy soudit, že poskytovatelé, kteří možnost třídění odpadů svým návštěvníkům neposkytují a ani neplánují poskytovat, hůře odhadují jejich požadavky.

Při dotazování na doplňkové služby se výsledky liší jak z hlediska vlastních odpovědí, tak i z hlediska vypovídací hodnoty. Při otázce poskytování služby „towel change“ u pobytů

delších než 3 dny byla míra kladných odpovědí překvapivě vysoká, což je vnímáno jako negativní výsledek. Naopak u otázky na poskytování služby „take-away“ byly získané výsledky pozitivní, ale bohužel u této otázky mluvíme o podstatně nižší vypovídací hodnotě, protože počet respondentů byl pouze 16.

Míra návratnosti dotazníků byla zkoumána ve dvou kategoriích. Jednou z nich bylo místo, ve kterém poskytovatelé vykonávají svoji činnost, a druhou byl potom samotný druh služby, kterou poskytují. U hlediska místa, se míra návratnosti nelišila nijak propastně. Jinak tomu bylo z hlediska poskytované služby, nejvyšší míra 54,63 % byla u poskytovatelů ubytovacích služeb a nejnižší míra 14,63 % u poskytovatelů smíšených služeb. Vysokou míru návratnosti u poskytovatelů ubytovacích služeb mohl způsobit fakt, že většina oslovených poskytovatelů provozovala menší zařízení, např. rodinné penziony či chaty a chalupy s nižší časovou náročností na samotný provoz.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení ekologického chování poskytovatelů služeb cestovního ruchu v destinaci Třeboňsko. Prvním krokem k dosažení tohoto cíle bylo vytvoření databáze poskytovatelů. Ta byla sestavována především na základě internetových stránek regionu Třeboňsko, které poskytují ucelené, přehledné a aktuální informace o těchto poskytovatelích. Následně byl vytvořen dotazník, který byl vybraným poskytovatelům rozeslán za účelem sběru dat a jejich následného vyhodnocení. Otázky v dotazníku byly zaměřeny do tří oblastí. První oblast dotazníku byla zaměřena na poznání ekologického chování poskytovatelů a konkrétních opatření, které mohou, ale nemusí poskytovatelé v rámci výkonu činnosti dodržovat. Druhá část se týkala vnímání vývoje a trendů poptávky samotnými poskytovateli a poslední část blíže identifikovala jejich strukturu.

Většina výsledků dotazníkového šetření byla pozitivní, ale objevilo se i pár překvapivých zjištění. Hlavním přínosem práce je zjištění, že většina poskytovatelů služeb si uvědomuje důležitost ochrany životního prostředí a podniká aktivní kroky ke zlepšení současného stavu v destinaci Třeboňsko. Ze získaných odpovědí také vyplynulo, že poskytovatelé vnímají změny v poptávce po destinaci a to především takové, kdy návštěvníci vyžadují, aby služby, které při svém pobytu využívají, měly co nejmenší dopad na životní prostředí. Z dostupných informací od respondentů můžeme usuzovat, že tzv. green tourism je v České republice (minimálně na Třeboňsku) čím dál více oblíbeným a vyhledávaným způsobem, jak se účastnit cestovního ruchu a zároveň co nejméně škodit životnímu prostředí. Skutečnost, že se poskytovatelé při nabízení svých služeb snaží vyjít vstříc těmto poptávaným standardům je vnímáno velice pozitivně.

Samozřejmě jsou i oblasti, ve kterých se mají poskytovatelé v rámci snahy o minimalizaci dopadů cestovního ruchu na životní prostředí kam posouvat. Jednou z nich je dle zjištěných výsledků dotazníkového šetření oblast úspor spotřeby vody a energií. Jak bylo rozebráno i v teoretické části, oblast spotřeby zdrojů (ať už mluvíme o vodě, energiích, palivech atd.) je i dnes oblastí, kde není dosaženo ideálního stavu, a negativní dopady z přečerpávání těchto zdrojů na životní prostředí jsou stále velké. V rámci výkonu své činnosti má každý jednotlivý poskytovatel možnost snížit alespoň svoji spotřebu zdrojů, např. omezením služby „towel change“ nebo naopak zavedením služby „take-away“.

Závěrem je třeba říci, že situace ohledně ekologického chování v destinaci Třeboňska je na velice dobré úrovni. Místní poskytovatelé služeb cestovního ruchu si uvědomují, že při stále se zvyšující poptávce po destinaci roste také riziko negativních dopadů na životní prostředí v destinaci. Svým aktivním ekologickým přístupem se snaží toto riziko minimalizovat a díky tomu je Třeboňsko pro návštěvníky stále atraktivní destinací. Na druhé straně si i návštěvníci riziko negativních dopadů svého pobytu a aktivit s ním spojených dostatečně uvědomují a snaží se je proto také minimalizovat. Pokud se budou obě strany (poskytovatelé i návštěvníci) i v budoucnu aktivně zapojovat do snahy o lepší životní prostředí tak, jak tomu bylo doposud, bude Třeboňsko i nadále vyhledávanou destinací vhodnou pro relaxaci u vody a aktivní odpočinek v přírodě.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, AOPKČR [online] c2006. Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102> , c2018. Dostupné z: <http://trebonsko.ochranaprirody.cz/> , c2018. Dostupné z: <http://trebonsko.ochranaprirody.cz/cinnost-spravy/>
- [2] BEARD, J. a M. G. Ragheb. (1983). *Measuring leisure motivation*. Journal of Leisure Research, Vol. 15 (3): 207-209
- [3] CENIA. Česká informační agentura životního prostředí, [online] c2012. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/o-cenia/profil-organizace>
- [4] COHEN, E. (1974). *Who is a tourist? A conceptual clarification*. Sociological Review (pp. 527-553) in WALL, G. a A. MATHIESON (2006) *Tourism: change, impacts and opportunities*,
- [5] COMPTON, J. L. (1979). *Motivations for pleasure vacation*. Annals of Tourism Research, Vol. 6 (4): 408-424
- [6] CzechTourism, [online] c2005-2017. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/zakladni-informace/>
- [7] ESSEX, S., M. KENT a R. NEWNHAM. (2004). *Tourism development in Mallorca: is water supply a constraint?* Journal of Sustainable Tourism, Vol. 12 (1)
- [8] Evropská komise, *Europa* [online]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>
- [9] FENNELL, D. A. (2007). *Ecotourism*. 3rd ed. London: Routledge
- [10] GARI, S. R. (2015) *A review of the application and evolution of the DPSIR framework with an emphasis on coastal social-ecological systems*. *Ocean & Coastal Management* [online]. Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0964569114003652>
- [11] GÖSSLING, S. (2000). *Sustainable Tourism Development in Developing Countries: Some Aspects of Energy Use*, Journal of Sustainable Tourism, 8:5
- [12] HALL, M. C. a PAGE, S. J. (2006). *The Geography of Tourism and Recreation: Environment, place and space*, London: Routledge.
- [13] HUNTER, C. a J. SHAW. (2007). *The ecological footprint as a key indicator of sustainable tourism*, Tourism Management 28 (2007)
- [14] CHADWICK, R. (1994). *Technical definitions of tourism*. in Page, S. a Connell, J., (2009) *Tourism: a modern synthesis*.

- [15] INDROVÁ, J. (2009). *Cestovní ruch: [základy]*. 2. přeprac. vydání, Praha: Oeconomica
- [16] LOUDA, J. a J. JÍLKOVÁ. (2012). *Udržitelný rozvoj – ekonomický a politický pohled*. Praha: Alfa Nakladatelství.
- [17] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, MMR [online] c2012. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch>
- [18] Ministerstvo životního prostředí ČR, MŽP [online] c2008-2018. c2018. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/cz/ministerstvo>, c2016 Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi
- [19] OGILVIE, F. W. (1933). *The tourist movement*. London: P.S. King
- [20] Oxford Dictionary. [online], c2018. Dostupné z: https://en.oxforddictionaries.com/definition/ecological_footprint
- [21] PAGE, S. J. a J. CONNELL. (2009). *Tourism: a modern synthesis*. 3rd ed. Andover: South-Western Cengage Learning
- [22] PÁSKOVÁ, M. (2003). *Vlivy cestovního ruchu na přírodní i lidmi vytvořené prostředí a jejich časoprostorové souvislosti*. Praha: Karlova univerzita.
- [23] PÁSKOVÁ, M. (2012). *Environmentalistika ČR: Kauzální model působení ČR*. Czech Journal of Tourism [online]. 1(2), 81 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: www.czechjournaloftourism.cz/cislo/cz/55/02-2012/?clanek=1369830917.pdf, str. 81
- [24] PÁSKOVÁ, M. a J. ZELENKA. (2002). *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- [25] PAVELKOVÁ CHMELOVÁ, R., J. FRAJER a P. NETOPIL. (2014). *Historické rybníky České republiky: srovnání současnosti se stavem v 2. polovině 19. století*. Praha: Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. M.
- [26] PEDERSEN, A. (2002). *Managing Tourism at World Heritage Sites: a Practical Manual for World Heritage Site Managers*. in ZELENKA J. (2013) *Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích*
- [27] POMALIŠOVÁ, M. (2010). *Hodnocení kvality života ve městech se zapojením veřejnosti: (zrcadlo místní udržitelnosti) : praktická příručka pro politiky, zástupce místních úřadů a neziskové organizace k hodnocení kvality života ve městech a obcích České republiky se zapojením veřejnosti*. Praha: Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj
- [28] RIO, D. a L. M. NUNES. (2012). *Monitoring and evaluation tool for tourism destinations*. Tourism Management Perspectives 4 (2012)

- [29] SHAW, G. a A. M. WILLIAMS. (2004). *Tourism and tourism spaces*. Los Angeles: Sage
- [30] SMITH, A. J. a D. NEWSOME. (2002). *An integrated approach to assessing, managing and monitoring campsite impacts in Warren National Park, Western Australia*. *Journal of Sustainable Tourism*, Vol. 10 (4)
- [31] UNWTO a UNEP (2005). *Making tourism more sustainable: a guide for policy makers*. United Nations Environment Programme, Division of Technology, Industry and Economics.
- [32] UNWTO. (1995). *Concepts, Definitions and Classification for Tourism Statistics: Technical manual No. 1*.
- [33] VYSTOUPIL, J. a kol. (2006). *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita
- [34] WALL, G. a A. MATHIESON. (2006). *Tourism: change, impacts and opportunities*. Harlow, England: Pearson Prentice Hall
- [35] WILLIAMS, A. M. a G. SHAW. (1988). *Tourism and Economic development: Western European Experiences*, London: Belhaven
- [36] WILLIAMS, S. (2009). *Tourism geography: a new synthesis*. 2nd ed. London: Routledge
- [37] World Commission on Environment and Development. (1987). *Brundtland Commission*. in WALL, G. a A. MATHIESON (2006) *Tourism: change, impacts and opportunities*
- [38] Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (o ochraně přírody a krajiny), [online]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=114/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
- [39] ZELENKA, J. (2013). *Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích*. Hradec Králové: Gaudeamus

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Vlivy cestovního ruchu na okolní prostředí	18
Tabulka 2 - Různorodost environmentálních dopadů cestovního ruchu na životní prostředí ..	19
Tabulka 3 - Úpravy databáze respondentů	38

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Kauzální model DPSIR.....	21
Obrázek 2 - Schéma propojení monitoringu a managementu	26
Obrázek 3 - Mapa CHKO v ČR.....	33
Obrázek 4 - CHKO Třeboňsko	34

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Míra návratnosti dle poskytované služby.....	39
Graf 2 - Míra návratnosti dle místa poskytování služeb	39
Graf 3 - Doba poskytování služeb	40
Graf 4 - Vnímání poptávky po destinaci Třeboňsko	41
Graf 5 - Míra pozorování změn v ekologickém chování návštěvníků.....	42
Graf 6 - Třídění odpadu při poskytování služeb cestovního ruchu	43
Graf 7 - Specifikace třídění odpadů.....	44
Graf 8 - Možnost třídění odpadů pro hosty či zákazníky	44
Graf 9 - Zavedení možnosti třídění odpadů pro hosty či zákazníky v budoucnosti (do 3 let)..	45
Graf 10 - Důvody pro nezavedení možnosti třídění pro hosty či zákazníky	46
Graf 11 - Míra poskytování služby „towel change“	47
Graf 12 - Míra poskytování služby „take-away“	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Databáze poskytovatelů služeb	I
Příloha 2 - Vzor dotazníku.....	VII

Příloha 1 - Databáze poskytovatelů služeb

Poskytovatel	Místo výkonu činnosti	Relevantnost respondenta	Kontakt
Admirál	Třeboň	Ano	info@penzionadmiral.cz
Alberta	Třeboň	Ano	info@albertatrebon.cz
Alexsport	Okolí	Ano	alexsport@tiscali.cz
Alfa	Třeboň	Ano	penzion.alfa@seznam.cz
Anežka	Okolí	Ano	anezka.brilice@seznam.cz
Bambino Třeboň	Třeboň	Ano	penzion.bambino@gmail.com
Bašta	Okolí	Ano	penzionbasta@seznam.cz
Bašta Bošilec	Okolí	Ano	zoubek.jan@email.cz
Beruška	Okolí	Ano	info@sluzby-tesarovi.cz
Bílý jednorozec	Třeboň	Ano	recepce@bilyjednorozec.cz
Branná	Okolí	Ano	Penzionbranna@seznam.cz
Club Penzion Kamínek	Okolí	Ano	info@penzion-kaminek.cz
Domanín	Okolí	Ano	ubytovani@penzion-domanin.cz
Dvorce	Okolí	Ano	info@dvorce.cz
Dvořák	Okolí	Ano	dvorak.branna@worldonline.cz
Fantazie Třeboň	Okolí	Ano	penzionfantazie@seznam.cz
Grácie	Třeboň	Ano	penzion.gracie@seznam.cz
Chocholoušek Třeboň	Třeboň	Ano	penzionchocholousek@seznam.cz
Jeronym	Třeboň	Ano	penzion.jeronym@seznam.cz
Jindrův mlýn	Třeboň	Ano	jindruvmlyn@seznam.cz
Karlos	Třeboň	Ano	pensionkarlos@seznam.cz
Kváček	Třeboň	Ne – již neprovozuje	Jouza_1@centrum.cz
Lužnice	Okolí	Ano	luznice.nouzovi@gmail.com
Mája	Okolí	Ne – chybný email	spoli5@seznam.cz
Malíkovský dvůr	Okolí	Ano	info@malikovskydvor.cz
Markéta	Třeboň	Ano	penzion.marketa@seznam.cz
Maxim	Třeboň	Ano	penzion.maxim@volny.cz
Maxová	Třeboň	Ano	ubytovani.maxova@seznam.cz
Mlýn u svatého Víta	Třeboň	Ano	mlynuvita@seznam.cz
Na Holičkách	Třeboň	Ano	zdenkakrocakova@email.cz
Na Hradečku	Třeboň	Ano	info@penzionnahradecku.cz
Na Kopečku	Třeboň	Ano	z.simkovska@seznam.cz
Na Lukách	Třeboň	Ano	info@penziontrebon.cz
Na Návsi	Okolí	Ano	info@penzionnavsvi.cz
Na rybníčku	Třeboň	Ano	na-rybnicku@penzion.cz
Nová Huť	Okolí	Ano	aplucarova@centrum.cz
Oregano	Třeboň	Ano	info@oregano-trebon.cz
Otepkovi	Okolí	Ano	otepkovi@treb.cz
Panda	Třeboň	Ano	peslovaEva@seznam.cz
Papírna	Okolí	Ano	info@penzion-papirna.cz
Pístina	Okolí	Ano	info@pistina.net
Plucar	Třeboň	Ano	aplucarova@centrum.cz

Poskytovatel	Místo výkonu činnosti	Relevantnost respondenta	Kontakt
Pod Dubem	Okolí	Ano	ubytovani.domanin@seznam.cz
Pod Špejcharem	Třeboň	Ano	koci@likox.cz
Pohádka	Třeboň	Ano	penzionpohadka@penzionpohadka.cz
Poněradž	Okolí	Ano	ponedraz@seznam.cz
Relax Františkov	Okolí	Ano	info@pension-relax.com
Renata	Třeboň	Ano	kaisersatovi@seznam.cz
Rodinný p. Chlum	Okolí	Ano	ubytovanicervený@seznam.cz
Romana	Okolí	Ano	m.hulik@seznam.cz
Rosa	Okolí	Ano	penzionrosa@seznam.cz
Rožmberk	Okolí	Ano	penzion@penzionrozemberk.cz
Rožmberská bašta	Třeboň	Ano	info@penzion-vlasta.cz
Rožmberská hospůdka	Okolí	Ano	info@rozmberska-hospudka.cz
Říše	Okolí	Ano	pension@rise-trebonsko.cz
Schwarzenberský seník	Třeboň	Ano	rezervace@senik-trebon.cz
Stará katovna	Třeboň	Ano	zamek.katovna@seznam.cz
Statek	Okolí	Ano	jsrom1@email.cz
Suchdol	Okolí	Ano	info@penzionsuchdol.cz
Světluška	Třeboň	Ano	info@ubytovani-svetluska.cz
U báby	Třeboň	Ano	wegenkittl1@seznam.cz
U Bouchalů	Třeboň	Ano	ivanBouchal@centrum.cz
U Čápa	Třeboň	Ne – chybný e-mail	info@penzion-ucapa.cz
U Černé paní	Okolí	Ano	certicepetula@seznam.cz
U Dančí obory	Okolí	Ano	u.danci.obory@seznam.cz
U Dubu	Okolí	Ano	mil-mal@seznam.cz
U Emilky	Okolí	Ano	mirka.libovicka@seznam.cz
U Emy Destinové	Okolí	Ano	pension.holicky@seznam.cz
U Faflíků	Třeboň	Ano	petrafaflikova@seznam.cz
U Františka	Třeboň	Ano	info@penzionufrantiska.cz
U Husovy kaple	Třeboň	Ano	sprenarovi@volny.cz
U Kačerů	Okolí	Ano	vkleci@email.cz
U Kapra	Třeboň	Ano	penzion@ukapra.cz
U Kýfy	Okolí	Ano	kuffnerlubos@seznam.cz
U Lípy	Okolí	Ano	info@penzion-ulipy.cz
U Míšků	Třeboň	Ano	penzion@misek.cz
U Polenů	Okolí	Ano	penzion-upolenu@seznam.cz
U Radnice	Okolí	Ano	penzionuradnice@centrum.cz
U Radostů	Okolí	Ano	info@radosta.cz
U Rychtáře	Třeboň	Ano	penzionurychtare@treb.cz
U Slunce	Třeboň	Ano	lebrasynove@seznam.cz
U Starých Sádek	Třeboň	Ano	trebon@ustarychsadek.cz
U Studny	Třeboň	Ano	penzionustudny@email.cz
U Sýkorů	Okolí	Ano	sykorovaj45@seznam.cz
U Šromů	Okolí	Ano	milca.sromka@seznam.cz
U Třeboně	Okolí	Ano	matejkast@centrum.cz

Poskytovatel	Místo výkonu činnosti	Relevantnost respondenta	Kontakt
U Třeboňského kola	Třeboň	Ano	info@penzion-utrebonskehokola.cz
U zámeckého parku	Třeboň	Ano	nobert@nobert.cz
Ubytování Macků	Okolí	Ano	info@ubytovanimacku.cz
Vila Jasmína	Třeboň	Ano	Info@vilajasmina.cz
Vlasta	Třeboň	Ano	info@penzion-vlasta.cz
Vratislavský dům	Třeboň	Ano	info@vratislavskydum.cz
Vyhliídka – Lutová	Okolí	Ano	kanclir@seznam.cz
Za humny	Okolí	Ano	info@zahumny.eu
Zuzana	Okolí	Ano	jmachova@centrum.cz
Apartment 7	Třeboň	Ano	info@apartmannedm.cz
Apartmenty 21	Třeboň	Ano	rezervace@apartmany21.cz
Apartmenty Třeboň	Třeboň	Ano	apartmanyvtreboni@gmail.com
Apartment ve Veselí	Okolí	Ano	vichrova@gmail.com
Art Apartments	Třeboň	Ano	info@trebon-ubytovani-art.cz
Bezbariérové ubyt. Lužnice	Okolí	Ano	greko-elektro@seznam.cz
Blatský dvůr	Okolí	Ano	farma.Jech@centrum.cz
Dvůr Hamr	Okolí	Ano	jiri.kotrba@dvurhamr.cz
Fialka	Třeboň	Ano	info@apartmany-fialka.cz
Gabik	Třeboň	Ano	info@apartmany-gabik.cz
Heřmánek	Třeboň	Ano	ubytovanihermanek@gmail.com
Husova kaple	Třeboň	Ano	trebon@umc.cz
Chlum u Třeboně	Okolí	Ano	info@ubytovanitrebonskochlum.cz
Jílovice	Okolí	Ano	miloslava.smrzova@seznam.cz
Na Chalupě	Okolí	Ano	tana.kubyova@volny.cz
Na seníku	Třeboň	Ano	info@apartmanynaseniku.cz
Na Vyhlídce	Okolí	Ano	ilonalouvarova@seznam.cz
Naděje	Okolí	Ano	ubytovani.nadeje@centrum.cz
Pod Světem	Třeboň	Ano	podsvetem@trebonsko.cz
Radka	Třeboň	Ano	info@apartmany-radka.cz
Relax – Jiří Neubauer	Třeboň	Ano	info@ubytovanivtreboni.cz
Relax Park	Třeboň	Ano	info@relaxtrebon.eu
Relax u Aurory	Třeboň	Ano	lnutilova@seznam.cz
Sluníčko	Okolí	Ano	ubytovanislunicko@seznam.cz
Stanley	Třeboň	Ano	ilona.stranska@email.cz
Staňkovský apartmán	Okolí	Ano	m.a.ma@seznam.cz
Stříbřec	Okolí	Ano	divokyl@seznam.cz
Studio 37	Třeboň	Ano	radek@krejnik.cz
Šupina	Třeboň	Ano	info@supina.cz
U Aurory	Třeboň	Ano	hlinka.pe@seznam.cz
U Bílé volavky	Okolí	Ne – chybný e-mail	ubilevolavky@centrum.cz
U Bylinek	Okolí	Ano	ubylinek@centrum.cz
U Iris	Třeboň	Ano	kordulka.maskova@seznam.cz

Poskytovatel	Místo výkonu činnosti	Relevantnost respondenta	Kontakt
U kaple	Třeboň	Ano	sarka.vahy@seznam.cz
U Lázní Aurora	Třeboň	Ano	info@ulazni.cz
U Lázní Třeboň	Třeboň	Ano	apartmanyulaznitrebon@gmail.com
U Lázní	Třeboň	Ano	jajist@seznam.cz
U Světa	Třeboň	Ano	u-sveta@u-sveta.cz
U Šírků	Okolí	Ano	jihoceskahospudka@seznam.cz
U Zlaté stoky	Třeboň	Ano	mirekkubes@centrum.cz
U Vávrů	Okolí	Ano	ubytovani@vavru.cz
Ubyt. u rybníka Svět	Okolí	Ano	alena.pitonakova@seznam.cz
V Ořechové	Třeboň	Ano	beneshana@gmail.com
Ve Sportovní	Třeboň	Ano	zdena@e-kolar.net
Vala	Okolí	Ano	vala.apart@worldonline.cz
Vila Adéla	Třeboň	Ano	info@vilaadela.cz
Vila Amálka	Okolí	Ano	salmanova.majka@seznam.cz
Vila Na Výsluní	Třeboň	Ano	navysluni@seznam.cz
Vila Třeboň	Třeboň	Ano	tereza.kobeticova@seznam.cz
Bílý koníček	Třeboň	Ano	rezervace@bilykonicekhotel.cz
Bohemia	Okolí	Ano	info@bohemiahotel.cz
Česká Kanada	Okolí	Ne – chybný e-mail	info@hotelceskakanada.cz
Galerie	Třeboň	Ano	galerie@hotel-trebon.cz
Garnihotel Třeboň	Třeboň	Ano	info@garnihoteltrebon.cz
Hostel Na zámku	Třeboň	Ano	zamek.hostel@seznam.cz
Lucia	Okolí	Ano	info@hotellucia.cz
Myslivna	Třeboň	Ano	info@myslivna.com
Romantick	Třeboň	Ano	trebon@romantick.cz
Svět	Třeboň	Ano	info@hotelsvet.com
Trilobit	Okolí	Ano	hotel-trilobit@hoteltrilobit.cz
Zlatá hvězda	Třeboň	Ano	mailbox@zlatahvezda.cz
Autocamp Oasa	Okolí	Ano	stankov@campoasa.cz
Autokemp Třeboň Jiří Neubauer	Okolí	Ano	info@autocamp-trebon.cz
Autokemp Na Borkách	Okolí	Ne – chybný e-mail	kempnaborkach@seznam.cz
Autokemp U pískovny	Okolí	Ano	upiskovny@seznam.cz
Autokemp Za humny	Okolí	Ano	miki.li@seznam.cz
Březák	Okolí	Ano	kemp.brezak@seznam.cz
Kapřík	Okolí	Ano	info@kempkaprik.cz
Lužnice	Okolí	Ano	info@radosta.cz
Světlíková Staňkov	Okolí	Ano	autokempsvetlikova@email.cz
Buxusson Resort	Okolí	Ano	Martina.Hladka@seznam.cz
Doubí	Okolí	Ano	doubi@treb.cz

Poskytovatel	Místo výkonu činnosti	Relevantnost respondenta	Kontakt
Dvůr Šaloun	Okolí	Ano	dvursaloun@seznam.cz
Fährnichův mlýn	Okolí	Ne – chybný e-mail	info@freizeitland.cz
Holiday Village Třeboňsko	Okolí	Ano	martina@golding.cz
RS Tušň	Okolí	Ano	calko@tiscali.cz
Zájezek	Okolí	Ano	ubytovani@zajezek.cz
Ardea	Třeboň	Ano	ardeakavarna@seznam.cz
Bon-Tre Café	Třeboň	Ano	info@bon-tre.cz
Fénix	Třeboň	Ano	Dassenkamel@seznam.cz
Krčma u Kellyho	Třeboň	Ano	krcmakelly@seznam.cz
Pekárna a kavárna DK	Třeboň	Ano	dkopen@dkopen.cz
Pizzerie Maxim	Třeboň	Ano	frantisekzeman@post.cz
Plzeňská restaurace	Třeboň	Ne – chybný e-mail	pavel.bacak@centrum.cz
Půjčovna koloběžek	Třeboň	Ano	info@kolobezky-trebon.cz
Restaurace Adéla	Třeboň	Ano	svarcova@berta.cz
Restaurace Beseda	Třeboň	Ano	info@fajnhospoda.cz
Restaurace Na rybníčku	Třeboň	Ano	narybnicku76@seznam.cz
Restaurace Šupina a Šupinka	Třeboň	Ano	info@supina.cz
Top-Spin Pizza	Třeboň	Ano	svarcova@laznetrebon.cz
Vinotéka Radka	Třeboň	Ano	r.vondruskova@seznam.cz
Wine & Café bar Figar's	Třeboň		Figars@seznam.cz
Chalupy:			
Domek u Třeboně	Okolí	Ano	ludekbartacek@seznam.cz
Hájovna Kalinová	Okolí	Ano	jitus.janeckova@seznam.cz
František Stellner	Okolí	Ano	fstellner@seznam.cz
Domanín	Okolí	Ano	ozzy461977@seznam.cz
Hluboká u Borovan	Okolí	Ano	k.havelka@post.cz
Chlum u Třeboně	Okolí	Ano	ichalupa@post.cz
Lomnice n. l.	Okolí	Ne – již neprovozuje	jannovak139@seznam.cz
Na statku	Okolí	Ano	trebonsko@seznam.cz
Nítovice	Okolí	Ano	zakova.stanislava@seznam.cz
Osada Měruše	Okolí	Ano	posta@osada-meruse.cz
Plavsko	Okolí	Ano	zj.gebr@seznam.cz
U cesty	Okolí	Ano	vvavera@seznam.cz
U Hovorů	Okolí	Ano	ubytovani@vlkov.eu
U Janů	Okolí	Ano	ubytovani-ujanu@seznam.cz
U Járů	Okolí	Ano	jaroslavkubata@seznam.cz
U Lávků	Okolí	Ano	chalupaulavky@seznam.cz
U Lesa	Okolí	Ano	kubin@ubytovanikubinovi.eu , kubinovala@ubytovanikubinovi.eu

Poskytovatel	Místo výkonu činnosti	Relevantnost respondenta	Kontakt
U Nežárky	Okolí	Ano	info@chalupaunezarky.cz
U rybníka Hejtman	Okolí	Ano	roubal.karel@seznam.cz
V Lutové	Okolí	Ne – již neprovozuje	marie.tonik@cmail.cz
Žíteč	Okolí	Ano	nehodova@seznam.cz
Chaty:			
Adamec	Okolí	Ano	chaty-adamec@oblibene.cz
Cep	Okolí	Ano	l.arenberger@seznam.cz
Dvořiště	Okolí	Ano	info@kovo-franek.cz
Frahelž	Okolí	Ano	cabela1@seznam.cz
Jedličky	Okolí	Ano	reklamajk@jedlicky.cz
Kramolín	Okolí	Ano	jancerny60@centrum.cz
Lipnice u rybníka Podřezanský	Okolí	Ano	ubytovani.maxova@seznam.cz
Spolí	Okolí	Ano	dagmara.i@seznam.cz
U Fařlka	Okolí	Ano	martin@filmmakers.cz
U rybníka	Okolí	Ne – chybný e-mail	chataurybnika@gmail.com
U Spolského rybníka	Okolí	Ano	mazdavrak@gmail.com
Vlachnovice	Okolí	Ano	laroja@seznam.cz
Rybářská bašta Haltýř	Okolí	Ano	adamovamarcela@seznam.cz
Ubytování Pavel Přílepek	Okolí	Ano	martina.hofbauerova@seznam.cz
Ubytování u Staňkovského rybníka	Okolí	Ano	nastankov@post.cz
Ubytování U Staré lékárny	Okolí	Ano	ubytovani.u.stare.lekarny@email.cz
Ubytování Vlkov	Okolí	Ano	ubytovani-vlkov@seznam.cz

Příloha 2 - Vzor dotazníku

Dobrý den,
jmenuji se Nikola Ondráčková, studuji ESF MU v Brně a píši bakalářskou práci na téma ekologického chování poskytovatelů služeb cestovního ruchu (konkrétně regionu Třeboňska). Dotazník je anonymní a nezabere Vám ani 5 min. Předem děkuji za Váš čas a odpovědi, velmi mi to pomůže.

symbol „“ označuje povinnou otázku*

1. Jakou službu v destinaci poskytujete? *

- a) restaurační (včetně stánků s občerstvením)
- b) ubytovací (hotel, camp, penzion, ...)
- c) smíšenou (ubytovací + restaurační)
- d) ostatní (např. půjčovna kol, lodí, diskotéka či klub, ...)

2. V rámci provozování Vaší služby, třídíte odpad? *

- a) ano
- b) ne
- c) do jisté míry

3. Do jaké míry?

v případě, že Vaše odpověď na předchozí otázku byla „do jisté míry“

- a) pouze plasty
- b) pouze papír
- c) pouze sklo
- d) pouze velké obaly (např. velké papírové krabice, ve kterých se dané zboží jen dováží)

4. Umožňujete třídění odpadu Vašim hostům/zákazníkům? *

(např. v ubytovacím zařízení zvláštní koše na plasty, papír, sklo apod.)

- a) ano
- b) ne

5. Zvažujete zavedení této možnosti v budoucnu, cca v následujících 3 letech?

v případě, že Vaše odpověď na předchozí otázky byla „ne“

- a) ano
- b) ne

6. Proč tuto možnost nezvažujete zavést?

v případě, že Vaše odpověď na předchozí otázku byla „ne“

- a) je to další finanční zátěž pro podnik
- b) nemyslím si, že by bylo třídění odpadu podstatné
- c) nemyslím si, že by tuto možnost hosté/zákazníci využili
- d) nikdy jsem nad touto možností nepřemýšlel/a

7. Poskytuje Váš podnik službu, kdy při dlouhodobém pobytu (3 a více nocí) nabízíte návštěvníkům možnost dalšího/nového ručníku?

tato otázka je pouze pro poskytovatele ubytovacích a smíšených služeb

- a) ano
- b) ne

8. Poskytujete zákazníkům možnost nechat si zabalit zbytek nesnědeného jídla?

tato otázka je pouze pro poskytovatele restauračních a smíšených služeb

- a) ano

b) ne

9. Jak dlouho již Vaši službu v destinaci poskytujete? *

- a) do 3 let
- b) 4-8 let
- c) 9 a více let

10. Vaši službu poskytujete: *

- a) přímo v Třeboni
- b) v okolních obcích

11. Za dobu provozování Vaší činnosti se z Vašeho pohledu poptávka po destinaci Třeboňska spíše: *

- a) snižuje
- b) nemění
- c) zvyšuje

12. Pozorujete u Vašich hostů/zákazníků změny, co se týče ekologického chování/návyků? *

- a) ano
- b) ne

13. Napište prosím, jaké?

v případě, že Vaše odpověď na předchozí otázku byla „ano“